

Pohjois-Karjalan

TRENDIT

talouskatsaus 1/2022

Talous elpynyt vauhdikkaasti, mutta uudet haasteet edessä

Pohjois-Karjalan talouden elpyminen jatkui vuoden 2021 jälkipuoliskolla ripeää tahtia. Perusvire oli positiivinen, ja maakunnan yrityssektorin kokonaisliikevaihto kasvoi edellisen vuoden jälkipuoliskoon verrattuna 463 miljoonaa euroa eli 12,7 %.

Tällä kertaa kehitys ei aivan riittänyt valtakunnan tason kasvuun, joka oli peräti 14,5 %.

Kasvuluvut olivat kovia useimmilla toimialoilla, ja mm. metsäbiotaloudessa ja luovilla aloilla nähtiin liikevaihdon kymmenien prosenttien lisäys. Loppuvuoden kehitys nosti Pohjois-Karjalan kaupan vuositason liikevaihdon yli kahden miljardin euron, metsäbiotalous nousi yli miljardin euron ja rakentamisessakin lähestyttiin miljardin euron vuosiliikevaihtoa.

Osa liikevaihdon kasvusta tuli hintatason noususta, mutta myös reaalin kasvu oli vahvaa. Tästä kertoo mm. yrityssektorin henkilöstön määrän lisääntyminen 4,8 prosentilla.

Myös viennin veto jatkui. Teollisuussektorin liikevaihdon kasvusta yli puolet tuli viennistä, vientiliikevaihto kasvoi 22,1 %. Viennin kasvu oli vahvaa kaikissa maakunnan seutukunnissa. Tällä kertaa kovimmat viennin suhteelliset kasvuluvut löytyivät Pielisen Karjalan ja Keski-Karjalan seutukunnista.

Keväällä 2022 olemme Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen ja siitä seuranneiden pakotteiden myötä ajautuneet uusiin ison mittaluokan haasteisiin. Ennen kaikkea kyseessä on inhimillinen kriisi, mutta myös taloudelliset vaikutukset ovat tuntuvia ja laajalle ulottuvia. Tilanteen suorat vaikutukset näkyvät yrityksissä hyvin eri tavoin, mutta

välilliset vaikutukset ulottuvat mm. kustannustason ja hintojen nousun myötä kaikkialle, niin yrityskenttään kuin kuluttajien kukkariihin.

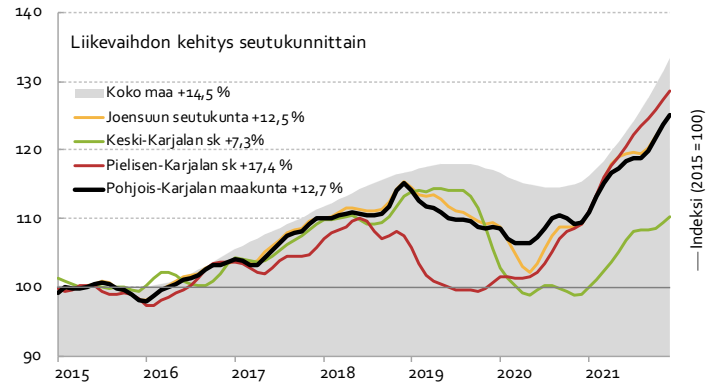
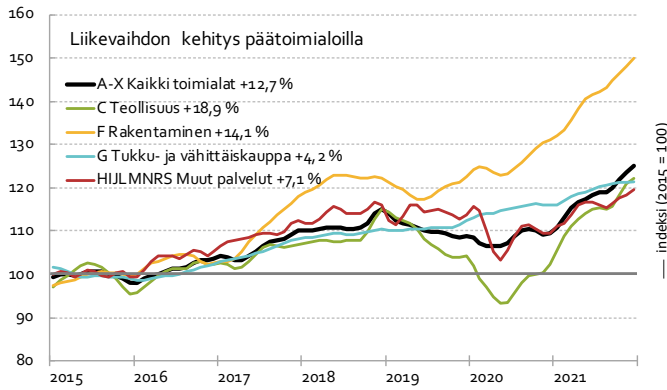
Tilanteen kestoa on mahdotonta arvioida, epävarmuudesta on tullut uusi normaali. On hyvin mahdollista, että tulemme olemaan pitkään tilanteessa, jossa taloudellinen rautaesirippu estää yhteydet idän suuntaan – rajamaakunnalle tällainen haaste on vielä keskimääräistä suurempi.

Viime vuoden liikevaihdon kehitys kertoo kuitenkin Pohjois-Karjalan ja sen yrityssektorin resilienssistä, muutostoukavuudesta. Vaikka maailma on muuttunut ja näkymät ovat viime aikoina heikentyneet, nytkin eteen tullessa tilanteessa monet vientiyritykset löytävät uusia markkinoita, ja raaka-aine- ja komponenttipulaan löydetään uusia ratkaisuja.

Selvää on sekkin, että kotimaisen huoltovarmuuden merkitys korostuu jatkossa. Tässäkin Pohjois-Karjalalla on roolia otettavaksi niin metsätaloudessa kuin nyt vaikeuksissa olevan maatalouden saralla.

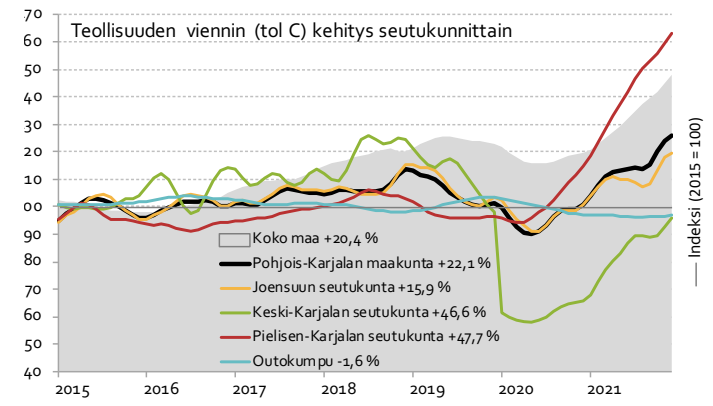
Markus Hirvonen
maakuntajohtaja
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Indeksi 100 on vuosi 2015. Vuoden 2021 tiedot tarkentuvat vuoden 2022 loppuun asti.

Toimialanumerointi on Tilastokeskuksen TOL 2008-luokituksen mukainen.

Kuvaajien selitteiden prosenttiluku on viimeisimmän puolivuotisjakson muutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Kehitys Pohjois-Karjalassa	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	7.-12.2020	7.-12.2021	1 000 €	%
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (TOL 161)	160 301	238 064	77 763	48,5
Metsäbiotalous	395 632	523 686	128 054	32,4
Luovien alojen yritysryhmä	33 342	43 465	10 123	30,4
Luovat alat (TEM)	7 496	9 632	2 136	28,5
Tietojenkäsittelypalvelut (TOL 62-63)	52 198	64 971	12 773	24,5
Kaivostoiminta ja louhinta, teollisuus, energia (TOL BCD)	1 271 017	1 526 167	255 150	20,1
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	174 072	207 544	33 472	19,2
Teollisuus (TOL C)	1 125 056	1 338 052	212 996	18,9
Jalostus (TOL BC+DF)	1 755 494	2 086 385	330 891	18,8
Puutavaran valmistus (TOL 162+310)	52 115	61 815	9 699	18,6
Kiven leikkaaminen, muotoilu ja viimeistely (TOL 237)	12 940	15 121	2 181	16,9
Rakentaminen (TOL F)	518 090	591 186	73 096	14,1
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	68 697	77 872	9 175	13,4
Kaikki toimialat A-X	3 645 540	4 108 560	463 020	12,7
Sähkötekniisten laitteiden valmistus (TOL 26-27)	52 490	58 356	5 865	11,2
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	108 602	118 487	9 885	9,1
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	513 237	557 766	44 529	8,7
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	166 610	180 916	14 306	8,6
Muovituotteiden valmistus (TOL 222)	106 690	114 645	7 954	7,5
Muut palvelut (TOL HIJLMNRS)	612 100	655 827	43 727	7,1
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	1 018 730	1 062 013	43 283	4,2
Kiinteistöalan toiminta (TOL 68)	71 442	74 120	2 678	3,7
Elintarviketeollisuus (TOL 10-11)	120 715	123 081	2 366	2,0
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 28)	239 137	242 870	3 733	1,6
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toim. (TOL M+N)	156 336	158 386	2 050	1,3
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (TOL 33)	38 746	38 748	2	0,0
Kaivostoiminta ja louhinta (TOL B)	25 185	23 310	-1 875	-7,4

Trendit-lehden tässä numerossa kerrotaan maakunnan talouden kehityksestä vuoden 2021 loppupuolikkaalla. Vertailuajankohtana on edellisen vuoden vastaava ajankohta. Seuraava julkaisu ilmestyy ensi syksynä. Julkaisu on luettavissa myös sähköisesti pohjois-karjala.fi/trendit.

Liikevaihdon kasvu oli vahvaa koko vuoden

Alkuvuoden nousujohteinen kehitys jatkui Nurmeksessa. Kaikkien toimialojen liikevaihdon kasvu ylsi 11,1 prosenttiin, liikevaihdon lisäys oli 18,4 miljoonaa euroa edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Merkittävä osa liikevaihdon lisäyksestä, 11 miljoonaa euroa, kertyi teollisuudesta, joka ylsi loppuvuonna lähes 22 prosentin kasvuun. Viimeisellä vuosineljänneksellä kasvuvauhti hiipui hieman, ja se oli koko vuoden 2021 heikoin neljännes.

Teollisuusyritysten hyvä vire heijastui myös teollisuustyöpaikkojen kehitykseen. Viime vuonna teollisuuspaikkojen määrä kasvoi ilahduttavasti 558 kappaaleeseen (+37 kpl), lisäksi investointihakkuutta oli yrityksillä edellisiä vuosia enemmän. Eniten uusia teollisia työpaikkoja syntyi elintarviketeollisuuden yrityksiin, myös metalliteollisuuden ja puunjalostuksen työpaikat lisääntyivät. Elintarviketeollisuuden osuus teollisista työpaikoista on kivunnut jo lähes 40 prosenttiin.

Vuonna 2021 Nurmeksessa aloitti toimintansa 44 uutta yritystä, ja myös aloitettiin yrityksiin syntyi teollisia työpaikkoja. Tänä vuonna käynnistyy uutta

teollista liiketoimintaa mm. kehräämö ja biohiilen tuotanto.

Matkailussa oli nähtävissä selkeää pirstymistä, ja vaikean koronavuoden 2020 jälkeen rekisteröidyt yöpymiset lähtivät nousuun. Niitä kertyi vuonna 2021 yhteensä 58 561. Myös talvi 2022 on ollut vilkas, mm. hiihtovaellusretket ovat olleet loppunmyytyjä. Ensi kesälle on odotuksia myös kansainvälisen matkailun entistä vahvemmasta elpymisestä.

Alkuvuonna toteuttamassamme yrityskartoituksessa (85 yritystä) noin puolella oli tavoitteena liiketoiminnan kasvu ja liiketoimintanäkymät erittäin hyvät. Kolmasosa yrityksistä aikoi investoida, pääosin suunnitelmat kohdistuvat koneisiin, laitteisiin tai toimitiloihin. Noin 50 % yrityksistä on jo toteuttanut kestävään kehitykseen liittyviä toimenpiteitä tai heillä on kehittämissuunnitelmia. Kestävään kehittämiseen liittyvissä toimenpiteissä korostuivat uudet digitaaliset tuotteet tai palvelut, kiertotalouden hyödyntäminen mm. lisäämällä raaka-aineiden kierrätettävyyttä sekä uusiutuvan energian käytön lisääminen.

Globaalin liiketoimintaympäristön nopea muutos on lisännyt epävarmuutta. Hintojen ja kustannusten nousun lisäksi joudutaan varautumaan materiaalien ja raaka-aineiden saatavuuden vaikeutumiseen. Toisaalta etenkin isommat työnantajayritykset katsoivat luottavaisesti tulevaan, ja muutuneen tilanteen ei vielä arvioitu vaikuttavan liikevaihtotavoitteisiin tai henkilöstöön.

+11,1

Minna Heikkinen
toimitusjohtaja
Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy
PIKES

Pielisen Karjalan seutukunta

	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	7.-12.2020	7.-12.2021	1 000 €	%
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (TOL 162+310)	1 977	2 953	976	49,4
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (TOL 161)	84 570	125 855	41 285	48,8
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	8 506	11 569	3 063	36,0
Teollisuus (TOL C)	164 108	220 433	56 325	34,3
Koko teollisuus (TOL BCD)	169 187	225 962	56 775	33,6
Jalostus (TOL BC+DF)	194 751	254 488	59 737	30,7
Kaikki toimialat A-X	402 930	472 893	69 964	17,4
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	17 530	19 911	2 381	13,6
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	10 067	10 954	887	8,8
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toim. (TOL M+N)	11 125	11 984	859	7,7
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	25 049	26 862	1 813	7,2
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	21 320	22 818	1 499	7,0
Rakentaminen (TOL F)	24 593	26 074	1 480	6,0
Elintarviketeollisuus (TOL 10-11)	19 236	20 380	1 144	5,9
Muut palvelut (TOL HIJLMNRS)	60 243	63 417	3 174	5,3
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	98 591	101 542	2 951	3,0
Koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 26-27, 28)	2 802	2 831	29	1,0

Lieksan yritysten vahva kasvu jatkunut edelleen

Lieksan trendiluvut kääntyivät kasvuun jo vuoden 2020 toisella vuosipuoliskolla ja kasvu jatkui kiihtyvänä vuoden 2021 ajan. Trendiluvut ovat myös koko vuoden osalta jopa historiallisen hyvät.

Vuoden 2021 toisella puoliskolla Lieksassa päästiin jo yli 20 prosentin kasvuun, kun kaikkien toimialojen yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 21,4 %. Edellisillä vuosipuoliskoilla kasvuluvut olivat 19,7 % (01-06, 2021) ja 6,4 % (07-12, 2020).

Puolen miljardin raja ylitettiin

Vuosi 2019 oli lieksalaisille yrityksille haastava, mutta sen jälkeen ne ovat päässeet kasvun tielle. Koronavuoden 2020 jälkimmäisellä vuosipuoliskolla kasvu oli 6,4 prosenttia ja seuraavana vuonna se kiihtyi 21,4 prosenttiin.

Vuoden 2021 jälkimmäisellä puoliskolla teollisuuden liikevaihto kasvoi 38,2 prosentin vauhdilla, ja muiden toimialojen yritysten liikevaihto keskimäärin 8,7 prosenttia.

Vuonna 2021 yritysten yhteenlaskettu liikevaihto ylitti ensimmäisen kerran puolen miljardin rajan, ollen 534,9 miljoonaa euroa. Se oli 91 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020.

Lieksan yritysten viennin määrää ei Tilastokeskuksen katsauksesta saa irti, mutta Pielisen Karjalan yritysten vienti kasvoi 47,7 prosenttia, ollen 128,3 miljoonaa euroa. Henkilöstön määrä kasvoi Pielisen Karjalan yrityksissä 1,8 prosenttia, ja palkkasumma, jossa on mukana myös julkinen sektori, kasvoi 1,6 %. Palkkasumman ja yritysten liikevaihdon kasvulukujen erot antavat viitteitä siitä, että kasvu olisi tapahtunut kannattavasti.

Teollisuuden osalta Lieksa vahvisti asemiaan Pohjois-Karjalan kakkosena, kun 2021 toisen vuosipuoliskon liikevaihto oli 143,6 miljoonaa euroa.

Merkittävin kasvu puuteollisuudessa

Pielisen Karjalan seutukunnan toimialakohtaisten liikevaihtolukujen arvioinnin ensimmäinen havainto on, että kaikkien toimialojen kehitys oli myönteinen kasvun vaihdella eri toimialoilla 1,0 ja 49,4 prosentin välillä.

Merkittävimmät kasvuluvut ovat toimialoilla Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (49,4 %) ja Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (48,8 %).

Toimialojen liikevaihdon kasvua selittää merkittävästi kansainvälisesti parantuneet myyntihinnat, mikä näkyy myös Pielisen-Karjalan seutukunnan teollisuuden viennin kasvussa, joka oli 47,7 prosenttia edellisvuodesta.

Koska kasvu tulee tällä toimialalla muutaman yrityksen liikevaihdosta, sisältää mahdollinen viennin vedon

hyytyminen sekä myyntihintojen negatiivinen kehitys myös riskin liikevaihdon laskusta tulevaisuudessa.

Muista toimialoista ilahduttaa elintarviketeollisuuden toipuminen. Siellä oli kasvua menneellä vuosipuoliskolla 5,9 prosenttia. Myös majoitus ja ravitsemustoinnin 8,8 prosentin kasvu on merkki toimialan toipumisesta.

Kasvun pohja vahvistuu

Edellisellä vuosipuoliskolla Lieksassa toimiva Binderholz Nordic ilmoitti mittavasta investointikokonaisuudesta, jossa se rakentaa Lieksaan uuden höylälaitoksen, lämpöpuulaitoksen sekä lisää merkittävästi sahatavara- ja kuivatuskapasiteettia.

Helmikuussa 2022 Pohjois-Karjalan Osuuskauppa ilmoitti investoivansa Kolille uuden hotellin, johon tulee 130 hotellihuonetta ja paljon muita toimintoja.

Maaliskuulla Porokylän leipomo Oy ilmoitti rakentavansa Lieksaan modernin tulevaisuuden leipomon, joka kaksinkertaistaa yrityksen leipätuotannon. Porokylän leipomo Oy on ennen investointia Suomen kaudenneksi suurin leipomo noin 19,5 miljoonan euron liikevaihdolla.

Lisäksi viime vuonna LieksaTyres Oy ilmoitti mittavasta investointikokonaisuudesta, jolla yritys kasvattaa merkittävästi tuotantokapasiteettiaan.

Edellä mainittujen investointien kokonaismäärä lähesytynee 80 miljoonan euron tasoa vuosina 2022 ja 2023.

Palkinnot antavat uskoa tekemiseen

Lieksalaisilla yrityksillä on isoja ja pieniä kehittämis- ja investointihankkeita vireillä, jotka toteutuessaan vankeistavat kasvun pohjaa myös tulevaisuudessa.

Onnistumiset antavat kaikille lisävirtaa. Kannustavia esimerkkejä löytyy lähiajoilta:

Koli valittiin vuoden 2021 matkailualueeksi Suomessa. Yrittäjä Timo Väänänen palkittiin Pohjois-Karjalan maakunnan kehittäjä 2021 palkinnolla. Lihhoo Lieksasta -hankkeen yritykset, Palviaisen tila, Tapiola Highland ja Isäntärenki, olivat yleisöäänestyksen voittajia vuoden lähiruokateko 2022 kilpailussa.

Heikki Rusanen
toimitusjohtaja
Lieksan Kehitys Oy Lieke

+21,4

Yritysten odotukset niukasti positiiviset

Pk-yritykset lähtivät kuluvaan vuoteen hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa pandemian kiihdyttyä uudelleen. Tilanteen nopeat käännteet ja yllättävyys heijastuvat suoraan pienten ja keskisuurten yritysten odotuksiin lähiajan suhdannekehityksestä.

Kevään yritysbarometri kertoikin, että odotukset ovat laskeneet voimakkaasti.

Jo näissä tuloksissa näkyi pandemian aiheuttaman kriisin pitkittyminen ja voimistuminen viime vuoden lopussa. Syksyllä voimakkaasti kohonneet suhdanneodotukset ovat heikentyneet sitä mukaa, kun yhteiskuntaa jouduttiin sulkemaan uudestaan korkeasta rokotuskattavuudesta huolimatta. Kysely ajoittui samaan aikaan, kun uusi virusvariantti levisi voimakkaasti.

Eipä kulunut kauaakaan kevään yritysbarometrin tulosten julkaisusta, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Suomenkin osalta kohonnut maaliskuun sijoittajat varpailleen. Ukrainan kriisi vaikuttaa yrityksiin monella tavalla: mm. energian hinnan ja raaka-aineiden hinnan nousu, yleisen epävarmuuden vähentämät tilaukset ja investoinnit, nousevat kuljetuskustannukset ja heikkenevä kannattavuus.

Sota tulee vaikuttamaan myös lähivuosina Euroopassa. Ukrainasta on lähtenyt valtava pakolaisaalto liikkeelle, inflaatio jyllää ja edessämme voi olla globaali ruokakriisi.

Maaliskuun alussa Suomen Yrittäjien tutkimuksen mukaan koronapandemia vaikutti vielä enemmän yritysten liiketoimintaan kuin Ukrainan kriisi. Sodan vaikutus huoltovarmuuteen on vielä kohtuullinen. Näiden kriisien lisäksi myös työtaistelut vaikuttavat. Haasteena on mm. kotimaisten raaka-aineiden saanti. UPM:n lakko vaikuttaa paperin lisäksi pakkausmateriaalien saatavuuteen. Kaasun hinta on noussut ennätyskorkealle, rakennusala kärsii teräksen riittävydestä ja Venäjän raideliikenteen loppuminen vaikuttaa ammoniakin ja urean saatavuuteen.

Yritysten odotukset liikevaihdon kehityksestä seuraavat yleisiä suhdanneodotuksia: ne ovat laskeneet samaan aikaan, kun yleiset suhdanneodotukset ovat heikentyneet. Kannattavuusodotukset ovat laskeneet voimakkaasti ja epävarmuus tulevasta on suurta.

Vaikka pandemia jatkuu ja pk-yritysten tulevaisuuden näkymät ovat epäselvät, odotukset henkilöstön määrän kehityksestä ovat pysyneet positiivisina ja valtakunnan tasolla jopa lievästi kasvaneet. Tarve osaavasta työvoimasta on kuitenkin monilla aloilla edelleen olemassa.

Merja Blomberg
toimitusjohtaja
Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry

Porokylän leipomon kolmas yksikkö valmistuu vuonna 2023

Lieksassa ja Nurmeksessa sijaitseva Porokylän leipomo Oy satsaa voimakkaasti tuotantonsa kehittämiseen. Kuluvan vuoden aikana Lieksassa sijaitsevaan teollisuushalliin rakennetaan moderni tulevaisuuden leipomo, joka kaksinkertaistaa yrityksen leivän tuotantokapasiteetin.

Uusien toimitilojen puitteet saadaan Teollisuuskylän Kerantie 7 -hallista, jonka Lieksan Kiinteistöt Oy vuokraa Porokylän Leipomolle.

- Viime vuodet ovat olleet meille voimakkaan kasvun aikaa. Nyt pääsemme ripeästi rakentamaan kolmannen tuotantolaitoksemme peräti 6 000 neliömetrin suuruiseen halliin, sanoo Porokylän Leipomon toimitusjohtaja **Erik Kärki**.

Porokylän leipomo investoi laitteistoon neljä miljoonaa euroa. Lisäksi Lieksan Kiinteistöt Oy tekee kiinteistöön tuotannon tarvitsemia muutostöitä, joiden toteuttamisesta kiinteistöyhtiö tulee hakemaan kaupunginhallitukselta ennakkokannan. Uuteen leipomoon tulee kaksi automatisoitua tuotantolinjaa ja sen työllistämisaikutukset ovat noin 25 henkilötyövuotta.

- Kyseessä on samalla vihreän siirtymän investointi. Energiamuodon osalta tulemme käyttämään paikallista biokaasua, kun Pielisen Bio Oy:n biokaasulaitos valmistuu vuonna 2023. Varaudumme myös laitoksen rakentamisessa energiatehokkuuden pitkäjänteiseen kehittämiseen ja tutkimme mahdollisuuksiamme hyödyntää aurinkovoimaa, kertoo Erik Kärki.

Lieksan kaupunki näkee investoinnin tukevan alueen elinvoimaisuutta niin työllistämisen kuin kiertotalouden näkökulmasta.

- On hienoa, että Porokylän Leipomon kaltainen kasvuyritys vahvistaa entisestään kaupungin monipuolista elinkeino- ja työllisyysrakennetta. Synergia uuden, samalle teollisuusalueelle rakentuvan biokaasulaitoksen kanssa on hyvä esimerkki paikallisesta kiertotalousekosysteemistä, mikä vahvistaa myös kaupungin kestävän kehityksen mukaisten tavoitteiden toteutumista, sanoo Lieksan kaupunginjohtaja **Jarkko Määttänen**.

Kehityssaskel on luontevaa jatkoa leipomon ympäristövastuutyössä. Jo aiemmin yhtiössä on siirrytty täysin tuulisähköön. Lisäksi yhtiö on tehnyt pitkäjänteistä työtä leipomisprosessien hävikin hallitsemiseksi, jossa apuna on ollut LEAN-työskentely.

Tänä vuonna yhtiö avaa myös nykyisiin tiloihin Lieksassa modernin koeleipomon, jossa tehdään koko yritystä palveleva tuotekehitys.

Porokylän Leipomo

- Perheyriutus perustettiin 1983.
- Päätuotteita ruisleivät sekä gluteenittomat leipomotuotteet.
- Leipomot Nurmeksessä ja Lieksan kaupungeissa.
- Työllistää 140 henkilöä.
- Liikevaihtomme 19,7 miljoonaa euroa vuonna 2021.

Joensuun seudun kasvu jatkui vahvana

Joensuun seutukunnan yritysten liikevaihto jatkoi vahvaa kasvua myös toisella vuosipuoliskolla. Kokonaisuudessaan vuonna 2021 alueen yritysten liikevaihto ylitti kauden miljardin euron rajan ja oli 6,3 miljardia euroa. Viennin kasvu pysyi myös toisella vuosipuoliskolla vahvana ja oli euromääräisesti yli 67 miljoonaa euroa vertailujaksoa edellä. Useat alueen yritykset raportoivatkin ennätysuurista tilauskannoista

Euromääräisesti kasvu oli suurinta teollisuudessa ja vastaavasti suhteellisesti eniten kasvoi puunjalostus, joka oli 49,9 prosenttia edellisvuotta edellä. Kaikkien toimialojen trendi oli Joensuun seudulla positiivinen. Rakentaminen kasvoi 14,3 prosenttia, ja ensimmäisellä vuosipuoliskolla pakkasella ollut elintarviketeollisuus kasvoi sekkin 2,8 %.

Vahvasti pandemiasta kärsinyt matkailu puolestaan vahvistui vertailujaksoon nähden 3,8 % ja erityisesti ensimmäiseen vuo-

sipuoliskoon nähden 63,9 %. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan vastaavat kasvuluvut olivat 14,2 % ja 31,1 %.

Teollisuuden vienti kasvoi toisella vuosipuoliskolla 15,9 prosenttia. Koko vuoden viennin kasvu oli 16,2 %. Valtakunnallisesti vienti kasvoi toisella vuosipuoliskolla 20,4 %, joten tältä osin Pohjois-Karjala jäi hieman valtakunnallisen keskiarvon alapuolelle. Eniten vienti kasvoi puutuote- ja huonekaluteollisuudessa (61 %) ja toiseksi eniten metallituotteiden valmistuksessa (28,5 %).

Teollisuuden vientiä vaikeutti koko korona-ajan vauvannut komponenttipula. Keskeneräisen tuotannon määrä oli aika-ajoin merkittävä alueen yrityksissä, ja ostajat joutuivat paiskimaan hartiavoimin töitä korvaavien materiaalikanavien avaamiseksi.

Työllisyyden osalta kehitys Joensuun se-

dulla on ollut positiivista. TEM:n helmikuussa 2022 julkaiseman työllisyyskatsauksen perusteella työttömien määrä Pohjois-Karjalassa väheni 15 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Avoimia työpaikkoja Joensuun seudulla oli 2 155 kappaletta, mikä on 754 työpaikkaa enemmän kuin helmikuussa 2021. Toisaalta yhä useammat alueen yritykset kokevat osaan työvoiman saatavuuden olevan kasvua rajoittava tekijä.

Kokonaisuudessaan positiivisesti alkanutta kuluva vuotta varjostaa Venäjän helmikuun lopulla 2022 Ukrainaa vastaan aloittama hyökkäyssota. Pohjois-Karjalan kauppakamarin teettämän selvityksen mukaan alueen yritysten viennistä jää sodan ja sitä seuraavien pakotteiden johdosta toteutumatta 100 miljoonaa euroa. Energi- ja raaka-aineiden hinnat ovat nousussa, osin jyrkässä nousussa. Komponenttien saatavuus on monilta osin heikentynyt entisestään ja kuljetuksien osalta niin saatavuus kuin kustannusten voimakas nousu ovat vahvasti läsnä maakunnan teollisu-

+12,5

Joensuun seutukunta	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	7.-12.2020	7.-12.2021	1 000 €	%
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (TOL 161)	66 639	99 868	33 229	49,9
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	162 008	192 903	30 894	19,1
Koko teollisuus (TOL BCD)	1 027 221	1 212 753	185 532	18,1
Jalostus (TOL BC+DF)	1 453 664	1 704 204	250 541	17,2
Teollisuus (TOL C)	889 223	1 034 890	145 667	16,4
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus (TOL 23)	28 882	33 620	4 738	16,4
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (TOL 162+310)	45 860	52 903	7 044	15,4
Rakentaminen (TOL F)	459 030	524 482	65 452	14,3
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	55 035	62 824	7 789	14,2
Matkailu (TOL 2008)	21 271	24 111	2 841	13,4
Kaikki toimialat A-X	2 963 000	3 333 212	370 213	12,5
Sähköteknisten laitteiden valmistus (TOL 26-27)	50 118	55 912	5 795	11,6
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	69 700	76 671	6 972	10,0
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toim. (TOL M+N)	117 710	129 327	11 617	9,9
Muut palvelut (TOL HIJLMNRS)	497 852	545 225	47 373	9,5
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	467 772	507 336	39 565	8,5
Muovituotteiden valmistus (TOL 222)	102 152	110 505	8 353	8,2
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	126 852	136 546	9 694	7,6
Kiinteistöalan toiminta (TOL 68)	56 092	60 153	4 061	7,2
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	840 780	879 177	38 397	4,6
Elintarviketeollisuus (TOL 10-11)	97 713	100 435	2 722	2,8
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 28)	218 007	219 329	1 323	0,6
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (TOL 33)	29 508	29 535	27	0,1

Uusi bioteollisuuslaitos tuo Joensuuhun 20 miljoonan euron investoinnin

den arjessa. Näiden haasteiden varjossa tarvitsemme entistä päättäväisempiä toimenpiteitä ja uusia avauksia.

Tekemisen tahto alueen yrityksissä on vahva, ja yhdessä tekemällä käänämme nämä käsillä olevat haasteet tulevaisuuden menestykseksi. Määrätietoinen toiminnan kehittäminen, kasvu ja kansainvälistyminen, osaavaan henkilöstöön panostaminen sekä kilpailukyvyistä huolehtiminen ovat muo-
dissa myös jatkossa.

Tomi Haring
toimitusjohtaja
Business Joensuu Oy

Taalerin sijoituskohde Joensuu Biocoal Oy rakentaa torrefioitua biomassaa valmistavan bioteollisuuslaitoksen Joensuuhun. Torrefioitu biomass korvaa kivihillen käyttöä esimerkiksi sementti- ja terästeollisuudessa. Investoinnin arvo on noin 20 miljoonaa euroa.

Bioteollisuuslaitoksen arvioidaan käynnistyvän vuoden 2023 puolivälissä. Biotien alueelle Savon Voima Oyj:n sähkö- ja lämpövoimalaitoksen tontille sijoittuvan laitoksen suunniteltu kokonaistuotanto on noin 60 000 tonnia vuodessa.

Tehdas käyttää raaka-aineena metsäteollisuuden ja metsänhoidon sivuvirtoja, lähinnä puunkuorta ja ensiharvennusrankaa. Raaka-ainetta kuluu vuosittain noin 250 000 kuutiometriä. Torrefioidulle biomassalle on kasvavaa tarvetta sementti- ja terästeollisuudessa, lisäksi biohiilessä nähdään mahdollisuuksia maanparannuksessa ja vesienkäsittelyssä.

- Investointi luo uusia työpaikkoja Joensuun alueelle ja tukee erinomaisella tavalla kaupungin ilmastostrategiaa ja sen tavoitetta olla hiilineutraali vuoteen 2025 mennessä. Samalla se vastaa strategiseen tavoitteeseemme olla maailmanluokan osaaja uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntämisessä. Taalerin hanke on merkittävä avaus kestävän kehityksen sekä kiertotalouden mukaiselle teolliselle toiminnalle Joensuun seudulla ja se lisää entisestään myös Biotien yritysalueen vetovoimaa, kaupunginjohtaja **Kari Karjalainen** sanoo.

- Joensuu on erinomainen paikka kehittää bioteollisuuden hanketta. Alueella kehitetään alaan liittyvää verkostoa, yhteiskunnalliset toimijat näkevät bioteollisuuden mahdollisuudet ja yhteistyö esimerkiksi Business Joensuun kanssa on ollut erittäin vahvaa, sanoo Taalerin bioteollisuusliiketoiminnan johtaja **Tero Saarno**.

Tuotekehitystä ja uusia käyttökohteita

Osapuolet ovat jo perustaneet yhteisen biomassanhankintayhtiön tulevan raaka-ainehuollon tehostamiseksi ja turvaamiseksi. Uutta liiketoimintaa tukemaan on lisäksi muodostettu yhteistyöryhmä, jossa ovat mukana muun muassa Luonnonvarakeskus Luke, Itä-Suomen yliopisto, Karelia ammattikorkeakoulu Oy sekä Business Joensuu Oy.

Ryhmän tavoitteena on kehittää monipuolisesti biohiileen perustuvaa materiaaliosuamista, tunnistaa torrefioidulle biomassalle ja biohiillelle uusia käyttökohteita ja vauhdittaa tuotekehitystä yrityksissä.

Bioteollisuuslaitos on avaininvestointi Savon Voiman voimalaitoksen ympärille muodostuvan Biotien alueen kehittämisessä kiertotalouteen perustuvaksi teollisuuspuistoksi. Alue tulee olemaan houkutteleva paikka energiantensiiviselle jalostukselle, jossa hiilidioksidi ja muut sivutuotteet hyödynnetään raaka-aineina esimerkiksi uusissa vetytalon prosesseissa, geopolymeerien ja vihreän betonin tuotannossa ja lannoitekäytössä.

Teollisuudessa takana vahva vuosi

Kontiolahden kunnan alueen teollisuustyöpäikat lisääntyivät vuodessa noin 11 prosentilla. Kunnan alueella oli siis vuoden 2021 lopussa 1 385 teollista työpaikkaa. Pitkän aikavälin kehitys on ollut loistavaa, ja muutamassa vuodessa määrä on kasvanut noin tuhannesta näihin lukuihin.

Alueella jo toimivat yritykset ovat laajentaneet toimintaansa viime vuosina. Tälläkin hetkellä yrityksissä rakennetaan tulevaisuuden edellytyksiä, esimerkkinä tästä Jotwire Oy:n tehdaslaajennus Jaaman yritysalueella. Rakentaminen käynnistyi huhtikuussa.

Korona-aika ei siis hidastanut teollisuusyritystemme kasvua, vaan päinvastoin. Nähtäväksi jäävät Ukrainan sodan pitkäaikaiset vaikutukset teollisuusyritystemme toimintaan.

Kunnan oma kehitysyhtiö mukana monessa

Kontionloikan yritysneuvontapalveluilla oli niin ikään vilkas vuosi. Erityisesti yritysrahoituksessa olimme mukana valmistelemassa lukuisia hankkeita alueelle pk-yrityksille.

ELY-keskuksen maaseuturahaston tilastojen mukaan Kontiolahden alueen yritykset hyödynsivät rahaston kehittämisen ja investointiavustuksia Pohjois-Karjalassa eniten. Kaikkiaan pelkästään maaseuturahaston toimenpiteiden avulla Kontiolahden alueelle syntyi 42 uutta työpaikkaa ja tukia myönnettiin yli 1,2 miljoonan euron edestä alueen pk-yrityksille.

Uusyritysneuvonnan kautta alueelle perustettiin useita kymmeniä uusia yrityksiä. Toimivien yritysten neuvonnassa olimme mukana satojen alueen yritysten kehittämisprojekteissa.

Käynnistimme myös yhden uuden hankkeen koronasta kärsineiden yritysten auttamiseksi.

Matkailussa vahva tekemisen syke Kontiolahdella

Kontionloikka on toimintansa alusta saakka eli vuodesta 2019 panostanut vahvasti alueen matkailuyritysten kehittämiseen. Kun lähdetään liikkeelle ruohonjuuritasolta, ensiksi toimijoiden keskuuteen täytyy luoda yhdessä tekemisen kulttuuria.

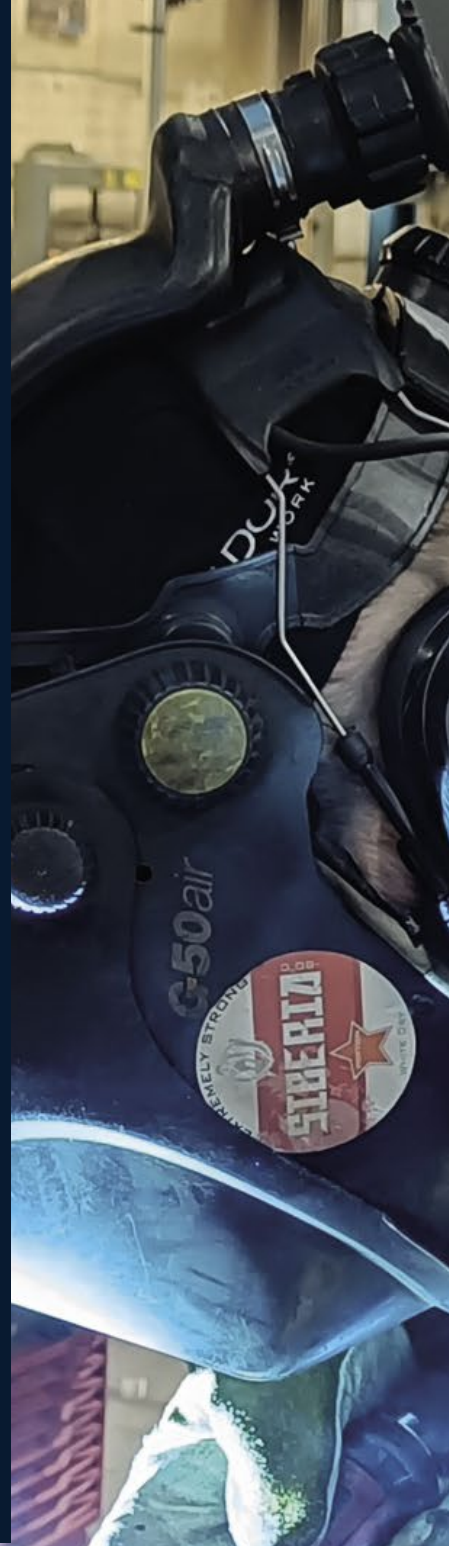
Olemmekin kokoontuneet yhteisille aamukahveille matkailuyrityksiin ja kouluttaneet yrittäjiä maakuntaliiton rahoittamalla Matkailun Parhaaksi -hankkeella modernin markkinoinnin teemoihin. Kyseisen hankkeen toimenpiteinä olemme valmistelleet myös kunnan matkailustrategiaa.

Yhteistyön yhtenä konkreettisenä tuloksena käynnistämme parasta aikaa Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen rahoittamaa yritysryhmähanketta, jossa kolme matkailuyrittäjäämme tuotteistaa yhteisiä matkailupalveluita ja kehittää omaa toimintaansa.

Hyviä matkailu-uutisia kuuluu vihdoin myös entiseltä Kontiorannan varuskunta-alueelta, jonne paikallisten yrittäjien vetämänä rakentuu seuraavien vuosien aikana Kontiorannan Puulaakso. Investointi on merkittävä uusi avaus koko Pohjois-Karjalan matkailulle.

Jarkko Peiponen
vt. toimitusjohtaja/yritysvalmentaja
Kontionloikka Oy

Outokummun teollisuus vahvassa kasvussa, kunnes Ukrainassa alkoi tapahtua

Vuoden 2021 kolmannella vuosineljänneksellä Outokummun teollisuuden liikevaihto oli 14,2 prosentin kasvussa edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Vauhti kiihtyi neljänneksi vuosineljänneksellä, liikevaihdon kasvu oli peräti 38 prosenttia.

Koko vuoden 2021 aikana kasvua kertyi 24,5 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Yritysten liikevaihto kasvoi noin 24 miljoonaa euroa kuuden syyskuukauden aikana verrattuna syksyyn 2020. Kasvu on euromääräisestikin melko huimaa tasoa, kun teollisuuden kuuden kuukauden kokonaisvolyymi oli syksyllä 2021 yhteensä noin 117,5 miljoonaa euroa. Koko vuoden liikevaihto 233 miljoonaa euroa.

Viennissä muutokset eivät ole olleet isoja, sillä jopa koronapandemiaa enemmän viennin tasoon vaikuttavat suurten teollisuustoimijoiden projektitoimitukset ja niiden ajoitus. Syksyn 2021 viennin volyyymi laski noin 200 000 euroa (-1,6 %) edellisen vuoden vastaavaan puolivuotisjaksoon. Vuositasolla tarkasteltuna vuosien 2020 ja 2021 vientimäärät olivat likimain samalla tasolla.

Business Joensuun asiakaskohtaisen kyselyn perusteella Outokummun teollisuuden työpaikkojen määrä kasvoi 161:llä vuonna 2021. Tämä kaikki tapahtui olemassa olevien yritysten organisaationa kasvuna ja näin ollen tuhannen työpaikan raja meni rikki vuoden lopulla. Outokummussa oli viime vuodenvaihteessa 1 036 teollisuusyrityksissä olevaa työpaikkaa. Luvussa ovat mukana myös toimihenkilöt ja tukipalvelut.

Kauan ei tuhannen työpaikan rikkoutumisesta ehditty iloita, kun Ukrainassa käynnistyivät sotatoimet. Tällä on ollut kone- ja laitevalmistukseen nojaavassa teollisuudessamme välittömiä liikevaihtoon liittyviä vaikutuksia, sillä osalla toimijoista päähankkijoiden toimitukset Venäjälle, Valko-Venäjälle ja Ukrainaan pysähtyivät kuin seinään.

Kartoitin kolmelle eri toimialalle valmistavan teollisuusyrityksen tämän hetken näkymiä tätä kirjoitusta varten. Yritykset toimivat metsäkone-, sellu- ja paperi- sekä muoviteollisuudessa.

Ensimmäiselle sodan vaikutukset tulevat näkymään heti liikevaihdon pienentyessä jopa 25 prosenttia. Samalla tilauskannassa olevia tilauksia siirretään eteenpäin. Metalleja työstävien yritysten raaka-ainekustannukset ovat nousseet jo noin 80 prosenttia.

Toisella yrityksellä laskevaa vaikutusta liikevaihtoon ei nähtävillä, raaka-ainekustannusten nousu tulee päinvastoin kasvattamaan liikevaihtoa. Muovialalla materiaaleissa ja pakkausmateriaaleissa joudutaan etsimään uusia toimittajia.

Kaikille energia- ja raaka-aineet aiheuttavat kustannuspaineita.

Henkilöstöstä halutaan pitää kiinni, sillä tulevaisuuteen liittyvän sumun hälvetessä tekijöitä tarvitaan lisää. Alkuvuonna 2022 kaikilla oli haasteita löytää työlleen uusia tekijöitä, mutta nyt on enemmän huoli siitä, miten nykyisestä henkilöstöstä voidaan pitää kiinni.

Lopuksi kysyin, millaisin toivein yritykset katsovat tulevaan: kaikissa toivottiin markkinatilanteen normalisoitumista ja länsimaisen valmistusketjun kehittämistä.

Juuso Hieta
toimitusjohtaja
Outokummun seudun teollisuuskylä

Isoin askelin kohti kasvua

Liperin elinkeinopalveluissa vuosi 2021 oli kokonaisuutena vilkas. Uusia yrityksiä kuntaan perustettiin vuoden aikana 67 kappaletta. Elinkeinoalan kautta palvelimme yli puolta kunnan yritys-kannasta ja yritystonttien luovutuksia tonttivarauksineen toteutui 7 kappaletta.

Pandemian aiheuttamat haasteet saatiin valtaosin selätettyä, ja kokonaisuutena yritys-kentän näkymät olivat tulevaisuuden kannalta positiiviset.

Vuoden 2021 jälkimmäisellä puoliskolla yritysten liikevaihdon kasvu kiihtyi entisestään. Aiemmin koottu vahva tilauskanta konkretisoitui vahvoina kasvavirtoina. Viimeisellä kvartaalilla liikevaihdon kokonaiskasvu lähenteli jo 18 prosenttia ja teollisuudessa saavutettiin jo maaginen 20 prosentin kasvu.

Samalla kokonaiskysynnän ja tilauskantojen vahvistuminen jatkui entisestään. Teollisuuden ja rakentamisen veturiyri-tysten tilauskirjat pullistelivat, ja kasassa oli jo reilun vuoden liikevaihtotasoa vastaava työkanta. Myös kaupan ja palvelu-alojen yritysten kokonaiskysynnän kasvu näkyi paikallistalouden kysynnän vilkkautena ja kasvavina liikevaihtoina.

Syyskaudella 2021 raaka-aineiden hinnoissa koettiin hienoista laskua sekä osittaisia helpottumista osien ja komponenttien saatavuudessa. Osaavan työvoiman saatavuus kuitenkin haastoi edelleen vahvasti yritysten kasvuponnisteluja ja näin ollen työmarkkinoille kehittyneeseen kohtaanto-ongelmaan ei löydetty pysyvää kokonaisvaltaista ratkaisua.

Uusia teollisuuden työpaikkoja

Työllisyyden saralla Liperissä on otettu iso askel eteenpäin. Vuodenvaihteessa työttömien osuus työvoimasta oli 10,6 prosenttia, jossa on merkittävä 2,5 prosenttiyksikön pudotus vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna. Teollisten yritysten työpaikkakehityksessä jatkui vahva kehitystrendi: työpaikkojen määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 32 työpaikalla.

Neljän vuoden seurantajaksolla teollisten työpaikkojen kokonaislukumäärä on liperiläisissä yrityksissä kasvanut 497:stä 662 työpaikkaan, eli kasvua on noin 33 prosenttia.

Alueellisten keskittymien ja kohteiden kehittämistyöhön kohdennetut panokset alkavat näkyä ja kuulua. Kuntakeskuksessa olevalle Kirkkolahden alueelle saatiin laajan osallistamistyön kautta valmiiksi Master Plan -yleissuunnitelma, jonka pohjalta alueelle päästään tänä vuonna tekemään uusia ja näkyviä rakenteita.

Viime vuoden lopulla Liperin kunta osti myös Pärnävaaran urheilu- ja liikunta-alueen rakennuksineen. Pärnävaaran kehittämiseen saatiin vielä loppuvuodesta maakuntaliitolta AKKE-rahoitus. Master Plan laaditaan vuoden 2022 aikana.

Maailmantilanne jouduttaa vihreää siirtymää

Ukrainassa käynnissä olevan sodan vaikutukset erilaisine epävarmuustekijöineen ja pakotteineen tulevat vaikuttamaan yritysten taloustilanteeseen ja tulevaisuuden näkymiin. Suurin suorana- nainen vaikutus sodalla on ja tulee olemaan Venäjälle vientitoimintaa harjoit-taviin yrityksiin sekä yrityksiin, jotka käyttävät venäläistä alkuperää olevia raaka-aineita, osia ja komponentteja sekä energiaa.

Lisäksi välittömiä kärsijöitä ovat matkailu- alan yritykset, joilta venäläisten matkailijoiden tulot ovat loppuneet ainakin toistaiseksi. Vaikutusten kokonaiskesto- ja -vaikutusta on vielä mahdotonta arvioida. Joka tapauksessa kaupallisten yhteyksien osittainenkin palautuminen otanee merkittävästi aikaa.

Vallitsevan tilanteen vaikutuksesta vihreä siirtymä tulee varmasti nopeutumaan koko EU:n alueella. Tämä luo paikallisille yrityksille mahdollisuuksia yritystoiminnan kehittämiseksi ja kohdentamiseksi uusille painopisteille.

Mika Hyttinen
elinkeinojohtaja, toimitusjohtaja
Lipertek Oy

Lämpöä kierrätysmateriaalista valmistetusta tulisijasta

Tulikiven keraamisten tulisijojen uusi mallisto vastaa niin kiertotalouden kuin vuoden alussa tiukentuneiden päästörajojen antamaan haasteeseen. Uuden ajan tulisijat valmistetaan Heinävedellä.

Tulikiven uusi keraamisten Kermansavi-tulisijojen mallisto tuli markkinoille vuoden alussa. Suomen ohella uudella mallistolla tavoitellaan merkittävää kasvua Keski-Euroopan markkinoilla, missä arvostetaan ekologisuuden ohella pohjoismaista muotoilua ja hyviä lämmitysominaisuuksia.

Kermansavi-mallistossa kiteytyy suomalaisen osaaminen, ajaton muotoilu, kierrätysmateriaalin hyödyntäminen, pitkäikäisyys, energiatehokkuus ja puhdas palaminen.

Kierrätetystä keramiikasta tehtävät tulisijat ovat suomalaisen tulisijavalmistaja Tulikiven vastaus kahteen päivänpolttavaan keskustelunaiheeseen kuluttajamarkkinoilla: päästöjen vähentämiseen sekä materiaalien kierrättämiseen kiertotalouden periaatteiden mukaisesti.

Kierrätysmateriaalia 80 prosenttia

Edellinen keraamisten Kermansavi-tulisijojen mallisto lanseerattiin vuonna 2014, ja uudelle mallistolle oli markkinoilla tilausta.

- Pelkän malliston uusimisen sijaan avasimme keskustelun siitä, miten tulisijojä voi valmistaa kiertotalouden periaatteisiin sopien. Kierrätysmateriaalia käyttämällä voimme yhdistää teknisesti suorituskykyisen raaka-aineen sekä kiertotalouden periaatteet, sanoo Tulikiven tuotekehityspäällikkö **Jari Sutinen**.

Uudessa mallistossa kierrätysmateriaalin osuus nousee 80 prosenttiin tuotteiden runkomateriaalista.

- Kierrätettävä raaka-aine on keramiikka-teollisuuden sivuvirtaa. Kun sillä korvataan neitseellistä raaka-ainetta, materiaalihävikki pienenee oleellisesti. Samalla vältytään neitseellisen raaka-aineen louhinnasta, käsittelystä ja poltosta aiheutuva hiili- ja ympäristöjalanjälki, Sutinen sanoo.

Alittaa EU:n päästöraajat

Uusi mallisto alittaa EU-alueella vuoden alussa voimaan tulleen ekosuunnitteludirektiivin määrittämät tulisijojen päästöraajat.

Puun pienpolton päästöjen minimointi on tärkeä kysymys sekä Suomessa että EU:ssa, Sutinen sanoo.

- Uudessa mallistossa polttolämpötila on korkea muun muassa hyvin eristävän keraamisen runkomateriaalin ansiosta. Korkea polttolämpötila ja optimoitu palamisilman syöttö ovat avaimia puhtaaseen, vähäpäästöiseen palamiseen.

Paloilma tulipesään ohjataan huonetilasta, ulkoa tai hormin kautta.

- Uusien tulisijojen puhdas palotulos ja energiatehokkuus kulkevat käsi kädessä: kun puu palaa puhtaasti, päästöt ovat vähäiset. Tulikiven tulisijoissa korkea hyötysuhde ja poltettava puumäärä on optimoitu suuren energiamäärän varastoimiseksi rakenteisiin, Sutinen sanoo.

Kermansavi-tulisijojen uusi mallisto

- Kierrätysmateriaalin osuus tulisijojen rungossa: 80 %
- Päästöt ja puhdas palaminen: Mallisto alittaa ekosuunnitteludirektiivin päästöraajat, jotka ovat hälle (CO) 1 500 mg/Nm³, typen oksideille 200 mg/Nm³, orgaanisille kaasumaisille hiiliyhdisteille (OGC) 120 mg/Nm³ sekä hiukkasille 40 mg/Nm³.
- Kolme runkomallia.
- Pienet suojaetäisyydet. Tulisija voidaan asentaa kiinni seinään.
- Valmistaja Tulikivi, maailman suurin lämpöä varaavien tulisijojen valmistaja.
- Valmistetaan Heinävedellä.

Teollisuus kasvaa Keski-Karjalassa

Keski-Karjalan kaikkien yritysten liikevaihto kasvoi viime vuoden toisella puoliskolla 7,3 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kasvua oli selvästi vähiten maakunnassa. Muilla alueilla erityisesti sahausyritykset ovat kasvattaneet liikevaihtoaan merkittävästi sahatavaran suuren kysynnän myötä. Keski-Karjalassakin sahaus kasvoi yli 52 prosenttia, mutta euromääräisesti luvut eivät ole suuria.

Valtaosa seuratuista toimialoista kasvatti liikevaihtoaan yli 10 prosenttia. Teollisuudessa liikevaihto kasvoi noin 17 %, samalla myös teollisuuden työpaikat lisääntyivät. Rakentamisen liikevaihto kasvoi viidenneksen. Kauppa sinnitteli pari prosenttia plussalle, mutta syvimmälle sukelsi hallinto- ja tukipalvelutoiminta, jonka liikevaihto putosi miltei 46 %. Yhden ison toimijaryppään tilauskanta vaikuttaa tämän toimialaluokan lukuihin.

Seudun vientiluvut ovat edelleen matalahkot, kun Kiteen sahan toiminnan lakkaaminen näkyy volyymeissa. Joka tapauksessa vienti kasvoi yli 46 % edellisen vuoden loppupuoleen verrattuna.

Yrityksiä perustettiin viime vuonna entiseen tahtiin, sillä Keski-Karjalan syntyi 64 uutta yritystä (netto +13). Myös

seudun muuttoluvut olivat viime vuonna positiivisia, sillä meille muutti 34 ihmistä enemmän kuin lähti pois.

Koronavuosien jälkeen on uusi kriisi edessä Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Venäjä-pakotteet näkyvät jo. Kysymme pakotteiden vaikutuksista sellaisilta keskikarjalaisilta avainyrityksiltä, joille Venäjä on ollut tärkeä kumppani tai josta on tullut raaka-aineita, materiaaleja, työntekijöitä tai asiakkaita.

Jopa kolme neljästä vastaajasta vastasi pakotteiden vaikuttavan jonkin verran tai merkittävästi yrityksen toimintaan – joko suoraan tai välillisesti. Vain yhdelle vastaajalle vaikutus näyttäisi olevan positiivinen.

Eniten pakotteet haittaavat raaka-aineiden ja komponenttien saatavuutta (52 % vastaajista) ja kuljetus- ja toimitusketjuja (36 %). Pakotteet tulevat vähentämään myös asiakkaita, sillä matkailuyritykset eivät odota turisteja Venäjältä. Investointeihinkin kriisi vaikuttaa, sillä yli puolet vastaajista kertoo investointien toteutuvan suunniteltua pienempinä tai niitä ei toteuteta suunnitellusti. Kriisiin liittyvä kustannusten nousu näkyy yritysten toiminnassa ja liiketoiminnan kannattavuudessa.

Yritykset toivovat nopeita tukia muun muassa energia- ja kuljetuskustannuksiin sekä työvoiman saamiseen ja säilyttämiseen. Toiveita esitettiin myös pankkikorkojen alentamisesta. Eri tukitoimiin kaivattiin pitkäjänteisyyttä: muun muassa turpeen noston ja käytön jatkamista sekä biokaasuautojen ja biotankkausmahdollisuuksien kehittämistä.

Nähtäväksi jää, miten Venäjä-pakotteet ja yhteistyön päättymisen venäläisten kanssa vaikuttavat seudullamme. Markkinoita, materiaaleja ja asiakkaita on nyt haettava uusista suunnista. Itärajan läheisyydessä tulemme joka tapauksessa kärsimään sodan vaikutuksista.

Esimerkiksi maakunnalliseksi kärjeksikin valitun Niiralan alueen kehittäminen jää nyt väkisin vähemmälle, odottamaan parempia aikoja.

Risto Hiltunen
toimitusjohtaja
Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy KETI

+7,3

Keski-Karjalan seutukunta	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	7.-12.2020	7.-12.2021	1 000 €	%
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (TOL 161)	126	192	66	52,6
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (TOL 162+310)	4 648	6 420	1 772	38,1
Rakentaminen (TOL F)	35 883	43 159	7 277	20,3
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	18 331	21 683	3 352	18,3
Jalostus (TOL BC+DF)	102 427	120 677	18 250	17,8
Koko teollisuus (TOL BCD)	70 877	83 153	12 276	17,3
Teollisuus (TOL C)	67 969	79 470	11 502	16,9
Koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 26–27, 28)	20 544	23 208	2 664	13,0
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	3 893	4 304	411	10,6
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	14 328	15 773	1 445	10,1
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	28 126	30 804	2 678	9,5
Kaikki toimialat A-X	278 152	298 544	20 392	7,3
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	77 403	79 273	1 870	2,4
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	3 685	3 177	-508	-13,8
Muut palvelut (TOL HIJLMNRS)	56 513	47 932	-8 581	-15,2
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toim. (TOL M+N)	32 202	17 450	-14 752	-45,8

Jatkuvasti useita uusia tuotteita kehitteillä

Puruveden Savukala Oy:n yrittäjät **Mikko ja Eveliina Jokinen** ovat selvästi aikaansaava pariskunta. Yrityksen tuotteilla on hyvä maine ja kauppa käy.

Yrittäjät osallistuvat parhaillaan yrityskiihdyttämöön, jossa ulkopuoliset asiantuntijat sparraavat yrittäjiä miettimään yrityksen strategiaa ja tulevaisuutta.

- Tekee hyvää päästä välillä pois yrityksen arjesta ja keskittyä vain uuden mietintään. Aina saa uutta virtaa ja syntyy uusia ideoita, kun ideoita saa rauhassa miettiä ja testata asiantuntijoilla, sanovat Jokiset.

Vajaan parin miljoonan liikevaihtoa tekevä yritys käsittelee ja valmistaa erilaisia kalatuotteita järvikalasta ja kirjolohesta.

- Tuotekehitys on selkeä vahvuutemme, sillä tuotesalkussamme on jatkuvasti toistakymmentä uutta tuotetta kehitteillä ja testattavana. Yleensä vain yksi kymmenestä tuotteesta etenee myyntiin asti. Vaikka tuote olisi kuinka hyvä, on sen saaminen myymälöiden hyllyille haasteellista. Viimeksi toimimme myyntiin tulisen haukisäilykkeen, Mikko Jokinen kertoo.

Kaikki tuotteet kehitetään ja valmistetaan yrityksen Kesälahden tiloissa. Kalat kalastetaan Pohjois- ja Etelä-Karjalan järvistä, ja kirjolohi tulee Uudestakaupungista.

- Valmistelemme kiihdyttämön asiantuntijoiden kanssa uutta strategiaa. Laajennusinvestoinnit ovat suunnitteilla, kunhan rahoituskuviot selviävät. Nykyiset tilamme käyvät ahtaiksi ja tarvitsemme lisätilaa muun muassa tuotekehitykseen. Erityisesti järvikalan jalostaminen kiinnostaa

entistä enemmän ja siihen tullaan panostamaan lisää.

Puruveden Savukala työllistää yrittäjien lisäksi kymmenen työntekijää.

- Onneksi olemme vielä saaneet helposti työvoimaa. Koulutamme jokaisen yrityksen tehtäviin ja työkierron takia kaikki osaavat kaikkea. Tällä hetkellä työntekijämme ovat yhtä lukuun ottamatta kesälahtelaisia, Eveliina Jokinen kertoo.

Narskuttelun tilat kaksinkertaistuvat

Kiteeläinen perheyrittäjä Narskuttelu Oy valmistaa ksylitol- ja suuhygieniatuotteita. Ksylitolista valmistetaan pastilleja, tikka-reita, purukumia ja hammastahnaa. Tuotteita myydään oman verkkokaupan lisäksi Pohjois-Karjalan ja Hämeenmaan osuuskaupoissa sekä yksittäisten kausimyynnien tiskeissä.

- Ksylitolituotteiden valmistus alkoi oikeastaan harrastuksena, kertoo **Pekka Hoppu**.

Pekka on koulutukseltaan farmasian tohtori, joka alkoi valmistaa pastilleja omako-

tilalon autotallissa. Kun tuotteiden kysyntä kasvoi, toiminta siirtyi Puhoshalliin. Parhaillaan tuotantotiloja laajennetaan kaksinkertaiseksi.

- Yrityksen liikevaihto on kasvanut vuosittain ja viime vuonna liikevaihtomme ylitti 280 000 euroa, iloitsee **Marianne Hoppu**.

- Teemme kaikki investointimme tulo-rahoituksella, joten lainaa meillä ei ole. Erilaisia investointi- ja kehittämishankkeita olemme luonnollisesti hyödyntäneet parhaamme mukaan.

Yritys on mukana Kiteen kaupungin, KETI:n ja Business Joensuun yhteisessä yrityskiihdyttämö -pilotissa. Hoput kokevat sparrauksesta olleen paljon hyötyä.

Olemme päivittäneet ja saaneet paperille strategiamme, mikä on auttanut suunnan hakemisessa ja keskittymisessä olennaiseen. Sparraajat halusivat meidän tuplaavan tuotantomme, mutta olemme valinneet hitaamman kasvupolun. Perheelle ja lapsille täytyy jäädä aikaa ja työpäivien pituuden pysyä kohtuullisina.

Yrityksessä keskitytäänkin tuotekehitykseen ja tuotteiden arvon lisäämiseen.

Esimerkiksi pastilleja valmistetaan paljon halvemmalla muualla, joten todennäköisesti luovumme jossain vaiheessa niiden tekemisestä. Tuotantoa on tarkoitus automatisoida entistä enemmän, jotta kustannuksia saadaan tätä kautta pienemmiksi.

Suvi Spoof
seutumarkkinoija
Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy KETI

Hyvinvoinnista tuli työmarkkinoiden kilpailuvaltti

Työelämässä on nyt tekijän markkinat. Kun yhä useampi ala kärsii työvoimapolasta, keskeiseksi kilpailutekijäksi on noussut työhyvinvointi. Selvitimme, miten siitä huolehditaan pohjoiskarjalaisissa yrityksissä.

Raskas jauhosäkki lähtee riuskasti pinosta valkopukuisen miehen kainaloon ja tyhjenee tämän käsistä suureen sammoon. Voita mitataan ämpäriin kilo-kaupalla ja kannetaan astiaan, jossa jättimäinen taikinakoukku alkaa möyhiä sitä pehmeämmäksi. Linjastoja pitkin risteilee piirakankuoria ja riisipuurokoja. Leipomotyöntekijät liikkuvat määrätietoisesti pisteeltä toiselle, suorittavat tehtävänsä ja siirtyvät seuraavaan.

Maailman suurimmassa piirakkaleipomossa Nurmeksessa sama toistuu päivittäin useassa vuorossa. Työntekijöitä Pielispakarilla on satakunta.

Leipomotyö on fyysisesti kuormittavaa: siinä ollaan pitkiä aikoja seisaallaan, kiertoliikkeitä tulee väistämättä ja nostelu kuuluu asiaan. Lisäksi työympäristössä on lähes jatkuva melu.

Varatoimitusjohtajan **Heli Kuvajan** mukaan korona-aika on lisännyt myös leipomotyön henkistä kuormitusta. Epätietoisuus, sairastumisen pelko ja epävarma maailmantilanne ovat olleet läsnä Pielispakarilla jo yli kaksi vuotta.

Tämä lisää Kuvajan mukaan kehitystarvetta erityisesti esihenkilöiden valmiuksiin.

- Esihenkilöiden on oltava työntekijöiden saavutettavissa ja näiden tukena. Tämä tarkoittaa jatkuvaa vuorovaikutusta ja tietoisuutta siitä, missä mennään, Kuvaja luonnehtii.

Pielispakarilla työntekijöiden hyvinvointiin on alettu viime vuosina kiinnittää en-

tistä enemmän huomiota. Yhtiössä käynnistyi vuonna 2019 työhyvinvointihanke, jonka tavoitteena on vähentää sairauspoissaoloja ja parantaa työntekijöiden jaksamista.

Hankkeen alussa kartoitettiin työntekijöiden hyvinvointia muun muassa kehonikäytökimpuksella. Heille tarjottiin myös mahdollisuutta hyvinvointivalmennukseen, johon voi kuulua mitä tahansa treeniohjelmasta ravinto-ohjaukseen. Palvelut ostetaan ulkopuolisilta yrityksiltä, Kuvaja kertoo.

Nyt kolmivuotisessa hankkeessa ollaan päätös vaiheessa, jossa päästään näkemään tuloksia. Työntekijöiden palaute on ollut pelkästään positiivista. Moni on alkanut kiinnittää ensimmäistä kertaa huomiota omaan jaksamiseensa ja palautumiseen.

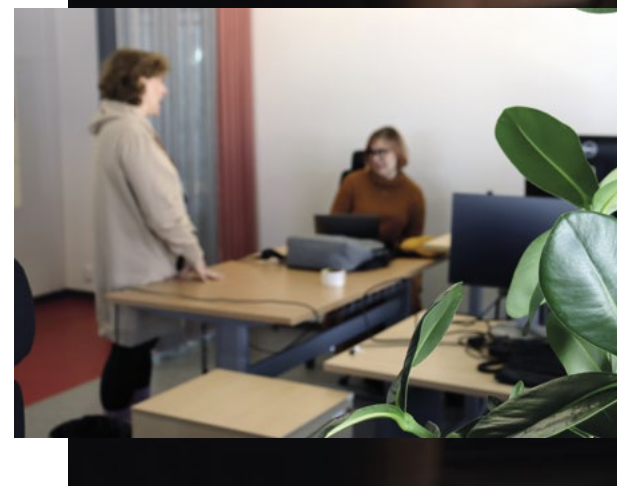
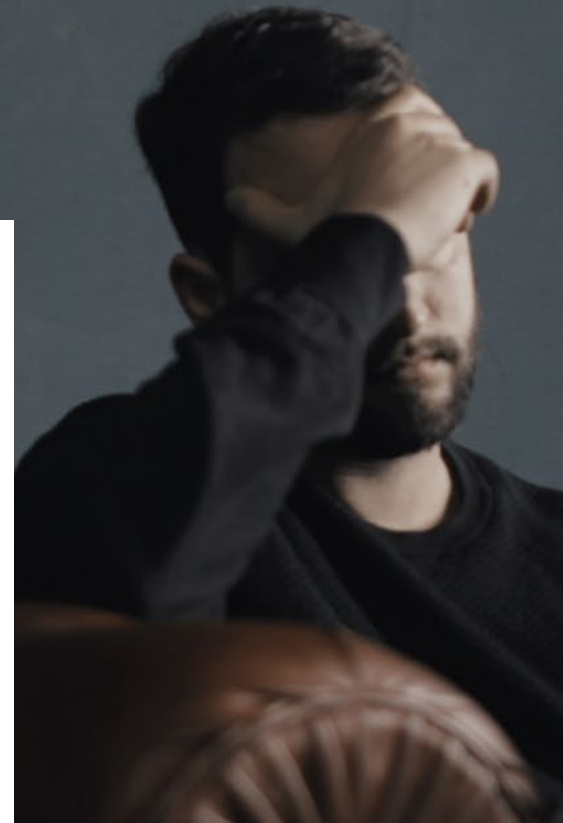
Kuvajan mukaan työhyvinvoinnin huomiointi ja erilaiset työsuhte-edut ovat alkaneet näkyä yhä enemmän nuorten työntekijöiden vaatimuslistalla.

- Nuorille työ on paljon muutakin kuin työsuoritus ja palkka, ja esimerkiksi työpaikan kulttuuri merkitsee paljon.

Nuoret myös odottavat aiempia sukupolvia enemmän palautetta. Jos mitään ei kuulu, työmotivaatio kärsii. Kuvajan mukaan tämä korostaa yhä enemmän esihenkilöiden roolia.

Pielispakarilla järjestetään säännöllisesti esimerkiksi työyhteisövalmennuksia, jossa esihenkilöitä koulutetaan huomaamaan mahdollisia riskejä ja tarjotaan työkaluja johtamiseen. Yhteistyö oppilaitosten, kuten Riverian, kanssa on myös tärkeää.

- Olisi hienoa, jos jo koulutusaikana kiinnitettäisiin huomiota mahdolliseen tulevaan esihenkilötyöhön, Kuvaja toteaa.

Hoiva-alan työpaikka, johon halutaan töihin

Liperin Viinjärvellä toimivassa vanhusten perhekoti Metka Paapolassa mäyräkoira Klapi viilettää pitkin parkettilatattia, kun yksi asukkaista heittää sille virttynyt pehmoleua. Koira tuo lelun takaisin ja vaatii uutta heittoa. Klapilla on meneillään iltavilli. Kun se rauhoittuu, päivä alkaa olla myös muiden osalta paketissa, ja on aika vetäytyä yöpuulle.

Vanhassa maatalossa toimivassa Metka Paapolassa asuu kuusi ikäihmistä ja heidän lisäksi myös yrittäjä **Aino Palovesi** puolisoineen. Yritys työllistää Paloveden itsensä lisäksi yhden kokoaikaisen ja kolme osa-aikaista työntekijää.

- Yrityksen tarkoitus on tarjota mahdollisimman hyvää ja tavallista arkiäniin asukkaille kuin työntekijöille, Palovesi tiivistää.

Työvoimapulassa kamppailevalla hoitoalalla Metka Paapola on poikkeus. Perhekoti kiinnostaa työpaikkana, mistä kertoo esimerkiksi se, että avoimia hakemuksia tulee säännöllisesti. Palovesi uskoo syyksi pienen yksikön kodikkuuden.

- Vaikka palkka-asiat ovat varmaan aina tapetilla, ei pelkäästään rahalla pitkälle pötkitä, jos muuten asiat eivät ole työpaikalla kunnossa. Uskon, että tulevaisuudessa myös hyvinvoinnin tukeminen ja erilaiset työsuhte-edut nostavat arvoaan.

Metka Paapolassa työntekijöiden hyvinvoinnista huolehditaan viikoittaisilla henkilöstöpalavereilla, joissa käydään läpi ajankohtaiset ja mielen päällä olevat asiat. Työterveyshuolto ja työhöntulotarkastukset kuuluvat kaikille.

Paapolassa arjesta on mahdollista tehdä itselle mieluista. Työaikana on esimerkiksi mahdollista saunota, tehdä käsitöitä

tai urheilla vanhusten kanssa tai jumpaamalla itsenäisesti, kunhan on asukkaiden tavoitettavissa. Ruoka- ja retkitöiveita saa esittää vapaasti.

Palovesi on tarjonnut työntekijöille myös esimerkiksi lahjakortteja kauneushoitoon ja lippuja erilaisiin tapahtumiin. Konkreettisia muistamisia tärkeämpänä hän kuitenkin pitää sitä, että hän on esihenkilönä sellainen, jolle on helppo puhua vaikeistakin asioista.

- Pysin herkällä korvalla kuuntelemaan työntekijöiden toiveita ja kiittämään hyvästä työstä.

Jos jonkun asukkaan vointi heikkenee, pidän huolen, että työ ei käy liian raskaaksi tai ettei työntekijä yksin joudu tekemään liian haastavia päätöksiä.

Työhyvinvoinnin näkökulmasta tärkeimpänä asiana Palovesi pitää sitä, että töihin on mukava tulla ja siellä viihtyy.

- Meillä voi oikeasti keskittyä olennaiseen eli ikäihmisten hyvinvointiin ja hyvään elämään. Eli niihin asioihin, joiden vuoksi alalle tullaan.

Kuu taivaalta ei korvaa merkityksellisyyttä

Työvoimapulasta kärsivällä it-alalla erilaiset työsuhte-edut ovat elinehto teki- jöistä kamppaillessa. Kun kilpailu on kovaa, rekrytointimarkkinoilla nähdään yhä luovempia ratkaisuja. Rekrytointi ei ole enää sitä, että työpaikkailmoitukseen listataan vaatimukset työntekijälle, vaan osaamisesta on pystyttävä tarjoamaan vastineeksi jotakin, mitä muilla ei ole.

Myös Pohjois-Karjalassa toimiva sote- ja hoiva-alan toiminnanohjauksen erikoistunut Fastroi on joutunut miettimään, miten työntekijät saadaan paitsi tule-

maan, myös jäämään töihin.

- Monilla on useita hakuja meneillään samanaikaisesti, ja niitä myös kilpailutetaan entistä ahkerammin, kertoo henkilöstöpäällikkö **Heta Lehvonen**.

Fastroin työsuhte-etujen lista on vaikuttava. Laaja työterveyshuolto ja vakuutus- turva takaavat nopean hoidon yksityisellä puolella, ja esimerkiksi säännölliset lääkitykset korvataan työntekijöille. Lisäksi tarjolla on muun muassa polkupyöräetu, lounas-, liikunta ja kulttuuriedut, hierontaa, lounasjoogaa ja joustavia työaikoja.

Sekä tietenkin säännöllisiä yhteisiä työhyvinvointipäiviä, joiden merkitys on korostunut korona-aikana, kun valtaosa työntekijöistä on etätöissä.

Lehvonon muistuttaa, että työntekijälle voidaan hakea vaikka kuu taivaalta, mutta se ei korvaa mielekkään työn merkitystä. Moni tulee – ja jää – Fastroille nimenomaan sen työn vuoksi, jota yhtiössä tehdään.

- Se, että voi auttaa sote-alan työntekijöitä näiden tärkeässä työssä, on monelle mielekkäämpää kuin esimerkiksi isoja summia takovan pelisovelluksen kehittäminen, Lehvonen arvioi.

Monissa työntekijöissä resonoi nimenomaan se, että yhteiskunnallisella alalla toimivalle yritykselle tärkeintä ei ole numerosarja viivan alla, vaan se, että palveluita ja yritystä kehitetään yhä paremmaksi.

- Jos työpaikan arvoja ei pysty allekirjoittamaan, työmotivaatio kärsii, Lehvonen summaa.

Annika Lius
Viestintä Liuska

Inhimillisyyden merkitys työelämässä kasvaa

Työhyvinvointi ja hyvä henkilöstöhal- linto ovat nykyisten työmarkkinoiden vahvimpia kilpailutekijöitä, vahvistaa TYÖ2030-ohjelmajohtaja **Sanna Kulmala** Työterveyslaitokselta.

Kulmalan mukaan osajakisassa voittaa työpaikka, joka pystyy tarjoamaan kokemuksen yhteenkuuluvuudesta, turvatusta toimeentulosta, työn merkityksellisyydestä ja omista vaikutusmahdollisuuksista.

- Elämme tilanteessa, jossa kriisistä on tullut uusi normaali. On paljon asioita, joille emme mahda mitään. Työarjen laatu ja työyhteisöjen toimivuus ovat

asioita, joihin voimme vaikuttaa. Se korostaa niiden merkitystä tässä ajassa.

Työelämä on murroksessa, jossa työn tekemisen tavat, ajat ja paikat muuttuvat uudella tavalla. Kulmalan mukaan muutos kytkeytyy uusiin teknologioihin, toiminta- ja ajattelutapoihin ja väestörakenteeseen sekä ilmastokriisiin – ja nyt myös geopolitiiseen kriisiin.

Kulmala uskoo, että digitaalisuutta tulee pystyä valjastamaan hyvinvointia ja vahvuuksia hyödyntävällä tavalla.

- Tulevaisuuden kannalta merkittävää on se, miten onnistumme kehittämään tuottavuutta ja hyvinvointia käsi kädessä, hän arvioi.

Väestön ikääntyminen puolestaan tar- koittaa työikäisten painetta ikääntyvien hoidossa, sote-alan työmäärän kasvua sekä kasvavaa tarvetta hyödyntää ulko- maista työvoimaa.

- Työelämän joustavuus ja inklusiivisuus nousevat todella tärkeään rooliin. Työelämään pitää pystyä osallistumaan omalla tavalla, omien voimavarojen mukaan, Kulmala sanoo.

Rajaseudun kehittämisen eurot voivat jäädä saamatta

Venäjä pyyhkäisi sotimisellaan maton alta myös kaikelta siltä työltä, jota Pohjois-Karjalassa on tehty yhdessä Venäjän Karjalan kanssa taloudellisen toimeliaisuuden, hyvinvoinnin ja ympäristön hyväksi. Rajan ylittävä yhteistyö ja siihen tarkoitettu rahoitus on jäädytetty.

Rahoituksen osalta eniten askarruttaa Karelia CBC -ohjelma. Ohjelman tavoitteena on lisätä raja-alueen veto-voimaisuutta EU:n (50 %), Suomen (25 %) ja Venäjän (25 %) rahoittamana.

- Karelia CBC -ohjelman rahoitusta oli tulossa Pohjois-Karjalan, Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Venäjän Karjalan alueille seuraavalle seitsemälle vuodelle yhteensä 58 miljoonaa euroa. Valitettavasti tämä monipuolinen ja hyvin Pohjois-Karjalan tarpeisiin soveltuva ohjelma ei toteudukaan. Tilanne on erittäin ikävä, sillä pohjoiskarjalaiset ovat olleet aktiivisia hankkeiden toteuttajia. Nyt on ensiarvoisen tärkeää, että Suomen puolen rahoitus 28 miljoonaa kohdistetaan niille alueille, joille se oli tarkoitettu, eikä siirretä muualle, kertoo Pohjois-Karjalan maakuntaliiton aluekehitysasiantuntija **Tiina Moisala**, joka vastaa ulkorajaohjelman valmistelusta ja osallistuu Euregio Karelia- ja Barents-yhteistyöhön.

Viesti EU:n suuntaan onkin, että CBC-rahoitus tulisi käyttää Suomen puolella toteutettaviin hankkeisiin Venäjän rajalla sijaitseissa maakunnissa. Taloudellinen isku on rajamaakunnissa joka tapauksessa kova vienti- ja matkailutulojen tyrehtyminen. Vuoden 2022 rahoitukseen ei ehditty vaikuttamaan.

- Karelia CBC:n tämän vuoden rahoituksesta 2,4 miljoonaa euroa siirtyy Interreg Auroraan, jossa ovat mukana Pohjois-Suomi, Pohjois-Ruotsi ja Pohjois-Norja. Hakukierros alkaa kesäkuussa, ja me voimme hakea, vaikka emme varsinaisesti kuulu alueeseen ja teemat eivät täysin sovi meille, kertoo Pohjois-Karjalan maakuntaliiton

yhteyspäällikkö **Timo Leinonen**, joka hoitaa Venäjä-, Euregio Karelia- ja Barents-yhteistyötä.

Tässäkin asiassa edunajat ovat tarkoina. Ulkorajaohjelmia toteuttavat maakunnat ovat jättäneet veto-osuuden, että Venäjän takia keskeytettyihin Interreg NEXT-ohjelmiin varattu rahoitus tulisi kanavoida ulkoraja-alueiden kehittämiseen Suomessa.

- Se vaatii EU-asetusten muutosta. Odotamme, että tässä poikkeustilanteessa siihen etsitään keinoja, Leinonen kertoo.

Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat selvittävät parhaillaan Ukrainan kriisin vaikutuksia aluekehitykseen välittömästi ja pidemmässä juoksussa. Selvityksen tuloksia esitellään kesäkuun puolivälin tienoilla.

Rajan ylittävää yhteistyötä on Pohjois-Karjalassa tehty EU-hankkeiden muodossa vuodesta 1996. Ohjelmat ovat kulkeneet useilla eri nimillä, mutta ohjelma-alueen ovat muodostaneet aina Suomesta Pohjois-Karjala, Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa sekä Venäjältä Karjalan tasavalta.

- Näistä rahoitusohjelmista on sanottu, että ne ovat myös keino edistää rauhaa, sillä niiden toteuttaminen perustuu keskinäiseen luottamukseen, Moisala toteaa.

Toisin kävi. Moisalalle ja Leinoselle Ukrainan sota on suuri henkilökohtainenkin pettymys.

- Pitkään on toimittu, luotu suhteita, edistetty yhteistyötä ja kaikki huuhdellaan hetkessä alas. Olemme rakentaneet yhteistyötä ja riippuvuutta, että se pitäisi nämä konfliktit pois, mutta ei näköjään, Leinonen sanoo.

Sami Tolvanen

viestintäpäällikkö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Uudessa keskustelusarjassa tulevaisuuden mielenkiintoisimmat osaamisen trendit

Karelia-ammattikorkeakoulussa käynnistyi uusi keskustelusarja, Karelia 30 -areena, joka esittelee ajankohtaisia suurta yleisöä kiinnostavia teemoja. Näkökulmina areenassa ovat tulevaisuuden osaamisen trendit ja niiden uudistaminen elämän ja työuran eri vaiheissa.

- Areenan tavoitteena on pureutua tulevaisuuden osaamisteemoihin asiantuntijoiden keskusteluna tai vuoropuheluna työelämän kanssa, kertoo palveluliiketoiminnan koordinaattori **Anne Prepula** Kareliasta.

- Lähikuukausien teemoina tulevat olemaan mm. digihyvinvointi, hoitotyön digitaalisuus, ruokamatkailu, urataidot- ja osaamisen tunnistaminen, yrittäjyyden kevyet muodot, kansalaisen tietoturva ja energiakansalaisuus. Keskustelijoina areenassa ovat Karelian asiantuntijat ja vierailijat kumppaniorganisaatioista.

Karelia 30 -areenaa julkaistaan kuluvan vuoden aikana kuukausittain. Ensimmäisen tallenteen teemana oli ”Oppimisen tulevaisuuden trendit ja digitalisaatio”. Siinä tutustutaan Tulevaisuuden työ -hankkeessa kehitettyjen kansallisetikin ainutlaatuisten oppimisympäristöjen opetusteknologioihin ja niiden tuomiin mahdollisuuksiin oppijoille ja työelämälle.

Toinen jakso oli nimeltään ”Opiskelijahyvinvointi - hyvän opiskelun ja elämän tukena”. Videolla teemasta keskustelevat Karelian opintokuraattorit ja neljä opiskelijaa.

Karelia viettää parhaillaan Karelia 30 -juhlavuotta ja luentosarja on yksi osa merkivuotta. Areenan julkaisut ovat katsottavissa osoitteessa **karelia.fi/karelia-30-juhlavuosi**.

Rauno Jussila
viestintäpäällikkö
Karelia-ammattikorkeakoulu

Logistiset haasteet ja inflaatio teknologiateollisuuden murheena

Ukrainan kriisi on vaikuttanut eri tavoin teknologiateollisuuden toimialaan maakunnassa. Energian hinnan voimakas nousu heikentää yritysten kannattavuutta. Teräksen korkea hinta ja huono saatavuus tekee valmistavan teollisuuden näkymistä sumeita.

Muistakin raaka-aineista ja komponenteista on koronan jälkeisessä ajassa pulaa, ja hinnat ovat jopa moninkertaistuneet. Inflaation Suomessa arvioidaan nousevan tänä vuonna 4–5 prosenttiin.

Logistiset haasteet olivat merkittäviä jo koronapandemian aikaan. Ukrainan kriisi on tuonut eteen erilaisia logistisia ongelmia, jotka liittyvät esim. vientitavaran kuljetuksiin Saimaan kanavan kautta sekä erilaisten puolijohdeiden toimitusketjuihin. Pidemmällä aikavälillä Venäjän-kauppaa tekevien teknologiayritysten tulee etsiä uusia vienti- ja tuontikanavia.

Teknologiateollisuus oli hyvässä nosteessa ennen Ukrainan kriisin puhkeamista. Metallituotteiden valmistuksessa liikevaihto kasvoi noin 18 prosenttia vuoden 2021 loppujaksolla verrattaessa tilanteeseen vuotta aiemmin. Euromääräisesti kasvu keskittyi Joensuun seudulle, mutta myös Pielisen Karjalassa suhteellinen kasvu oli mukavat 36 %. Metallituotteiden osalta viennin kasvu oli koko maakunnassa 29 %.

Toimialoista tietojenkäsittelypalvelut on selkeästi hyötynyt koronasta, ja liikevaihdon kasvutrendi jatkui myös vuoden 2021 lopulla. Liikevaihto kasvoi 24,5 % edellisen vuoden vertailukohtaan, joka sekkin oli vahvasti kasvu-uralla.

Muovituotteiden valmistuksessa nähtiin isoa kasvulukua koronapandemian alkuvaiheessa, kun diagnostiikkaan liittyville ratkaisuille oli suuri kysyntä. Liikevaihto kasvoi yhä, mutta maltillisemmin, noin kahdeksan prosenttia suhteessa vuoden 2020 loppujaksoon.

Hankalaan maailmantilanteeseen tuo lohtua se, että maakunnan isommilla teollisuusyrityksillä on erittäin hyvä tilauskanta, eivätkä kaikki ole riippuvaisia Venäjän-kaupasta. Lisäksi koronasta selvittiin suhteellisen pienillä vaurioilla.

Isona kysymyksenä toimialalla kuitenkin on Ukrainan kriisin ja EU-maiden talouksien heikentymisen kautta tulevien kerrannaisvaikutusten suuruus. Tilannetta on tällä hetkellä hyvin vaikea ennustaa.

Maarit Siitonen

*elinkeino- ja innovaatioasiantuntija
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto*

+7,5 muovi
+19,2 metalli
+24,5 ICT

Sahat lauloivat – viennissä ennätysvuosi

Pohjois-Karjalan teollisuuden viennissä oli ennätysvuosi 2021. Maakunnan vienti kipusi lähes 1,3 miljardiin euroon. Puuta ei ole koskaan aiemmin sahattu niin paljon vientiin. Kasvu on ollut todella hurjaa. Puuta on tarvittu rakentamiseen ja se on tuonut maakunnalle runsaasti vientituloja.

Kaikkien aikojen ennätyksiä viennissä rikottiin myös viime vuoden lopun puolivuotisjaksolla. Esimerkiksi muoviteollisuuden vienti oli ensimmäistä kertaa yli 70 miljoonaa euroa. Maakunnan teollisuuden vienti kasvoikin yli 22 % koronavuodesta.

On sanottu, että maakunnan teollisuus seisoo kahdella jalalla: puulla ja metallilla. Nyt metsäpuoli oli kovassa vedossa mutta metalliteollisuuden viennin kehitys oli varsin vaisua.

Teollisuuden viennin näkymiä rasittavat Ukrainassa käytävän sodan heijastukset maailmantalouteen. Samaan aikaan kuljetuskustannukset ovat nousseet ja komponenttipula kasvanut. Itäsuomalaisille yrityksille logistiikka ei voi ainakaan ensi kesänä perustua Saimaan kanavan hyödyntämiseen. Raaka-ainneiden ja energian osalta emme voi jatkossa olla Venäjän varassa. Tämä lisää erityisesti metsien käyttöä kotimaassa ja siihen liittyviä kuljetustarpeita.

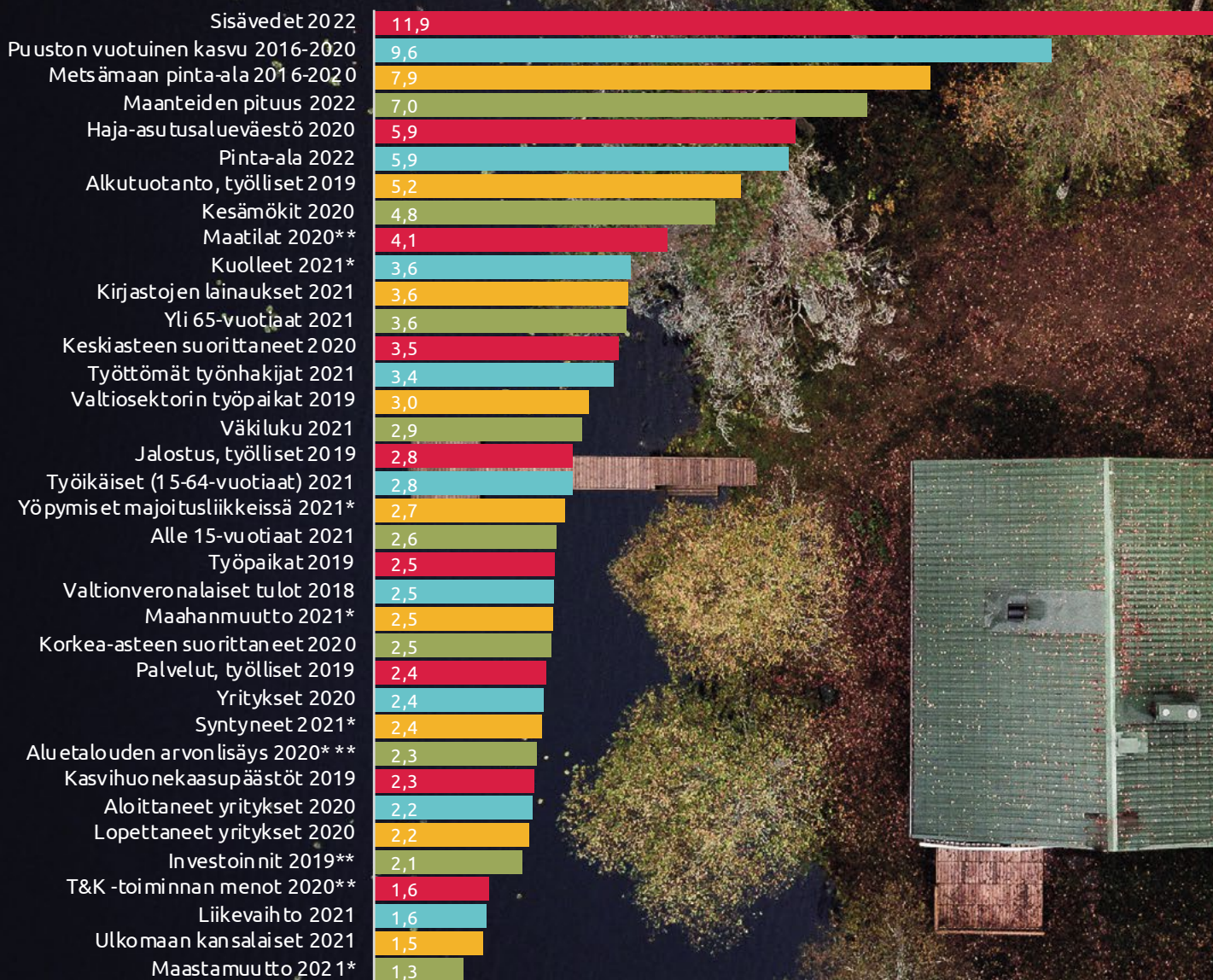
Jarno Turunen
yhteyspäällikkö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Vienti Pohjois-Karjalassa	Liikevaihto 1000€		Muutos	
	7.-12.2020	7.-12.2021	1 000 €	%
161 Puun sahaus, höyläys ja kyllästys	76 967	125 568	48 601	63,1
16+310 Puutuote- ja huonekaluteollisuus	89 721	142 516	52 795	58,8
25 Metallituotteiden valmistus	55 659	72 039	16 380	29,4
C Teollisuus	532 439	649 951	117 512	22,1
237 Kiven leikkaaminen, muotoilu ja viim	7 068	8 316	1 248	17,7
222 Muovituotteiden valmistus	66 119	70 924	4 804	7,3
24-30+33 Metalliteollisuus	239 049	246 178	7 129	3,0

Pohjois-Karjalan profiili

%-osuus koko maasta

Lähteet: Tilastokeskus, Väylävirasto, Luonnonvarakeskus, Maanmittauslaitos, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö

*Ennakkotieto

**pl. Heinävesi (ko. tilastosta saatavilla vain maakuntatason tietoja)

Mikäli alkuperäisissä tilastoissa on ollut kuntatason tietoja, Heinävesi on huomioitu luvuissa myös niinä vuosina, joina se ei vielä ole kuulunut Pohjois-Karjalaan.

Kehitys jatkui alkuvuoden tahtiin

Tälle sivulle koottujen toimialojen kehitys jatkui loppuvuonna pitkälti alkuvuoden kaltaisena. Vahvassa vireessä olleet alat kasvoivat edelleen hyvää tahtia. Aiemmin hitaammin kehittyneet alat kasvoivat rauhallisemmin.

Kaupan kasvu hidastui

Kaupan alan liikevaihdon kasvu hidastui hieman loppuvuonna, mutta kohtuullinen 4,2 % kasvu riitti siihen, että Pohjois-Karjalan kaupan vuositason liikevaihto nousi ensimmäistä kertaa yli kahden miljardin euron. Koko maan tasolla kaupan kasvu laitto talouden rattaisiin vauhtia, liikevaihto kasvoi heinä-joulukuussa ostovoiman patoutumisen purkautumisen myötä peräti 9,4 %. Vuositasolla alan kehitys Pohjois-Karjalassa jäi ensimmäistä kertaa vuoden 2012 jälkeen useamman prosenttiyksikön valtakunnallisista luvuista.

Koko maan tasolla kovimpia kasvulukuja nähtiin polttoaineiden, elintarvikkeiden sekä vaatteiden ja jalkineiden kaupassa, joskin kahden ensin mainitun tapauksessa liikevaihdon kasvua selitti käytännössä hintojen nousu - ilmiö, joka näissä tuoteryhmissä on korostunut myös tarkastelujakson jälkeen.

Kaupan kehitys heijastelee kuluttajien luottamuksen kehitystä. Luottamus omaan talouteen oli vahvaa varsinkin vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä. Tuon jälkeen luottamus sekä omaan talouteen että etenkin Suomen talouteen heikentyi, kun pandemia rokotuskattavuuden kasvusta huolimatta vain kiihtyi omikron-variantin myötä.

Liike-elämän palveluissa, kiinteistöalalla ja elintarvikealalla pientä kasvua

Liike-elämän palvelujen toimialaryhmän liikevaihto kasvoi maakuntatasolla heinä-joulukuussa 1,3 %.

Vaatimaton kasvuluku on seurausta alan täysin erilaisista kehityssuunnista seutukuntatasolla. Joensuun seudulla liike-elämän palveluiden liikevaihto kasvoi loppuvuonna selvästi, mutta Keski-Karjalassa parina edellisenä vuonna voimakkaasti kasvaneen alan liikevaihto lähes puolittui loppuvuoden aikana.

Kiinteistöjen kaupan, välityksen ja isännöinnin kattavan kiinteistöalan liikevaihto kasvoi 3,7 % eli melko tarkallaan alkuvuoden tahtia. Koronaa edeltävän vuoden 2019 liikevaihdon tasolla ei vielä aivan päästy.

Pohjois-Karjalan elintarviketeollisuuden liikevaihto notkahti vuonna 2020 lähes 10 % ja myös vuosi 2021 alkoi haasteellisissa merkeissä. Loppuvuonna liikevaihto nousi, mutta kasvu jäi vielä vaatimattomaksi (+2,0 %). Elintarviketeollisuus kuuluu Piehisen Karjalan vahvoihin aloihin mm. leipomoiden ansiosta ja liikevaihdon kehitys on siellä usein ollut positiivisempaa kuin maakunnassa keskimäärin, niin nytkin.

Rakentamisen liikevaihto edelleen vahvassa kasvussa

Vaikka valmistuneiden rakennushankkeiden määrä kerrosalalla mitattuna ja varsinkin asuinrakentamisen osalta Pohjois-Karjalassa laski, rakentamisen liikevaihdon kasvu kiihtyi entisestään, loppuvuoden kasvuprosentiksi muodostui 14,1. Vuositasolla rakentamisen liikevaihto jäi vain hieman alle miljardin euron rajapyykin. Vaikka kasvuvauhdin ero puolittui suhteessa koko maahan, liikevaihdon kasvutahti oli loppuvuonnakin Pohjois-Karjalassa 5 prosenttiyksikköä kovempi kuin koko maan tasolla.

Kasvu oli vahvaa sekä Joensuun seudulla että erityisesti Keski-Karjalassa, joskin on hyvä muistaa, että rakentaminen on ala, jolla alueen liikevaihtoon kirjautuu niillä kotipaikkaansa pitävien yritysten myötä myös muualla toteutettavaa rakentamista. Lisäksi rakentamisen liikevaihdon kasvussa näkyvät rakennusmateriaalien kohonneet hinnat ja muiden kustannusten nousu. Tosin myös alan henkilöstön määrä kasvoi selvästi: maakunnan tasolla 7,2 % ja Keski-Karjalassa peräti 18,1 %.

Kimmo Niiranen
maakunta-asiamies
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

+4,2 tukku ja vähittäiskauppa
+1,3 liike-elämän palvelut
+3,7 kiinteistöala
+2,0 elintarviketeollisuus
+14,1 rakentaminen

Hyvät uutiset Kolin matkailualueelta jatkuvat

Kolin matkailualueella on saatu iloita tänä keväänä monesta isosta uutisesta. Helmikuussa julkistettiin iso matkailuinvestointi Kolin kylälle ja samoihin aikoihin Koli valittiin vuoden 2021 matkailualueeksi sekä viime vuoden tilastojen mukaan alue kasvatti reilusti kävijämääriään.

Pitkään kaivattu hotelli-investointi varmistui helmikuussa. Pohjois-Karjalan Osuuskauppa rakentaa nelikerroksisen, 130 huonetta kattavan hotellin Kolin kylälle. Hotellin rakentamisessa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävän matkailun näkökohdat monella tapaa. Jo sijaintinsa puolesta hotelli mahdollistaa sinne tulemisen ja alueella liikkumisen ilman omaa autoa. Uuteen hotelliosaan tulee oma maa-asenteinen aurinkosähkövoimala, ja lämmön lähteeksi maalämpö.

Hotelli tuo uusia mahdollisuuksia alueen nykyisille ja tuleville yrittäjille sekä edesauttaa ympärivuotista liiketoimintaa ja matkailua. Toivottavasti tämä investointi avaa muidenkin silmiä: Kolin alueen matkailu tulee kasvamaan edelleen ja alue on erinomainen sijoitus- ja sijoittumiskohde!

Juussa on jo havahduttu – kylähotellia remontoidaan Puu-Juukaan.

Koli valittiin vuoden 2021 matkailukohdeksi helmikuun alussa 2022. Vuoden matkailualueen valinnan perusteena käytettiin neljää tekijää: yöpyvien matkailijoiden määrän kasvu, viipymän piteneminen, majoitusmyynti suhteessa kunnan asukaslukuun sekä vähäinen sesonkivaihtelu. Palkitsemisella halutaan kiinnittää huomiota niihin asioihin, joiden kehittäminen tulisi olla matkailualueen tavoitteena. Koli sai matkailualueiden vertailussa 86 pistettä sadasta mahdollisesta. Valinnan tekivät Suomen matkailualan liitto SMAL, Suomen Matkailuorganisaatioiden yhdistys SUOMARY sekä Tutkimus- ja Analysointikeskus TAK Research.

Matkailijoiden ja yöpyjien määrä on Kolilla kasvanut voimakkaasti – ei vaan koronan vuoksi, vaan luvut ovat kasvaneet lähes yhtäjaksoisesti yli 10 vuoden ajan. Kun vuonna 2012 Kolin kansallispuistossa vieraili 126 000 matkailijaa, oli vastaava luku vuonna 2021 jo 256 900. Kasvua oli siis kymmenessä vuodessa lähes 100 prosenttia.

Rekisteröidyt yöpymiset lisääntyivät Lieksassa samalla aikajaksoalla 72 000:sta 134 000:een eli kasvua oli noin 86 prosenttia.

Lisäksi Kolin matkailualueella matkailijat viipyvät aikaisempaa pitempään.

Kolin Matkailu Oy:n uudelleenorganisointi on saatu tätä kirjoittaessa lähes päätökseen. Osakeyhtiön omistajina ovat Lieksan kaupunki ja Juuan kunta sekä kymmeniä isoja ja pieniä alueen yrityksiä. Yrityksen tehtäväkenttä on hyvin laaja: markkinoinnista ja myynnistä aina alueen matkailun kehittämiseen ja reittien huoltoon. Yhden sateenvarjon alla oleminen ja parempi resurssointi mahdollistavat yhtiön tehokkaan toiminnan ja samalla isompien hyötyjen tuottamisen koko matkailualueelle.

Edessä on hyvä kesäsesonki ennakkovarausten perusteella, mutta nyt alueen matkailussa voidaan suunnata katseet luottavaisesti usean vuoden päähän!

Veli Lyytikäinen
toimitusjohtaja
Kolin matkailu Oy

Kaikkien aikojen tapahtumakesä

Ensi kesästä on tulossa kaikkien aikojen tapahtumakesä etenkin Joensuussa. Perinteisen Ilosaarirockin lisäksi kaupungissa on Herättäjäjuhlat heinäkuun alussa ja yleisurheilun Kalevan kisat elokuussa. Lisäksi kesällä järjestetään runsaasti tapahtumia niin Joensuussa kuin eri puolilla maakuntaa.

Tapahtumien merkitystä yleisemmin kuvaa hyvin myös tuoreet Joensuun lentotilastot: maaliskuussa järjestettyjen Kontiolahden ampumahiihdon maailmancup-kilpailujen ansiosta lentomatkustajien määrä yli kaksinkertaistui helmikuusta.

Kesä 2022 näyttää matkailijoiden osalta olevan edelleen pitkälti kotimaan varassa. Vaikka koronarajoitukset ovat helpottaneet, panostaa moni edelleen matkustamiseen Suomessa. Luonto ja erinomaiset reitit ovat edelleen valttejamme. Positiivista värinää

varausasteista on kuulunut niin Heinäveden Valamosta, Joensuun hotelleista kuin Koliilta.

Ensi kesänä maakunnan ruokamatkailu on näyttävästi esillä televisiossa. Sami Kurosen makumatkaa kuvataan toukokuussa Pohjois-Karjalassa, ja kuusiosainen sarja näkyy juhannuksen jälkeen Nelosella. Mukana on yli 20 maakunnan yritystä. Ohjelmasarja tuo hyvin esille kotimaan matkailijalle mahdollisuuksia nauttia hyvästä ruuasta ja tekemisestä maakunnassa.

Ruoka on muutenkin nouseva trendi. Saimaan alueen maakunnat: Etelä-Savo, Etelä-Karjala ja Pohjois-Karjala ovat hakeneet Euroopan gastronomia-alueeksi vuodelle 2024. Valinta tehdään viimeistään syksyllä.

Mitä tulee matkailun tilastoihin, majoitus- ja ravitsemisala on edelleen

toipumassa koronasta. Etätyö ja koronarajoitukset ovat vähentäneet ravintoloissa käyntiä. Sota Ukrainassa tarkoittaa sitä, että jo koronan myötä rajusti vähentyneet, monille itäsuomalaisille matkailuyrittäjille tärkeät venäläiset asiakkaat jäävät pitkäksi aikaa pois. Ulkomaan markkinointia onkin entistä enemmän jatkossa suunnattava mm. Keski-Eurooppaan.

Majoitus- ja ravitsemisalan liikevaihto Pohjois-Karjalassa oli 134 miljoonaa euroa vuonna 2021. Ennätysvuonna 2019 liikevaihto oli 148 miljoonaa euroa. Voikin sanoa, että korona pudotti liikevaihdon viiden vuoden takaiselle tasolle.

Jarno Turunen
yhteyspäällikkö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Luovien alojen kasvutrendi vahvistui vuoden toisella puoliskolla

Luovien alojen liikevaihto kasvoi Pohjois-Karjalassa 24,3 prosenttia vuonna 2021 ollen reilut 74 miljoonaa euroa. Koronavuoteen 2020 kasvu kertyi 15 miljoonaa euroa ja vuoteen 2019 reilut 10 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu vahvistui ensimmäisen vuosipuolikkaan 16,6 prosentista reiluun 30 prosenttiin loppuvuoden aikana.

Valtakunnallisen TEM määritelmän mukaisen luovien alojen liikevaihto oli maakunnassa 16,7 miljoonaa euroa vuonna 2021. Tähän toimialaluokitukseen ei sisälly ohjelmatoimistot ja manageripalvelut, ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus sekä atk-laitteisto ja ohjelmistokonsultointi, jotka nostavat laajemman luovat alat luokituksen liikevaihtoa. Toimialan liikevaihto kasvoi koko vuonna 18,4 prosenttia. Myös tässä toimialaluokituksessa loppuvuoden kasvu 28,5 prosenttia oli selkeästi alkuvuoden reilun seitsemän prosentin kasvua vahvempaa.

Pohjois-Karjalan toimialojen kehitys oli kokonaisuutena alkuvuonna valtakunnan tasoa vahvempaa ja loppuvuonna hyvistä kasvualueista huolimatta hieman heikompaa. Luovilla

aloilla tilanne oli päinvastainen – loppuvuoden 28,5 prosentin kasvu oli selkeästi koko maan 17,1 prosentin kasvua vahvempaa. Vuositasolla maakunnan kasvu oli 5 prosenttiyksikköä koko maan kasvua vahvempaa.

+30,4

Samaan aikaan kun luovien alojen liikevaihtoluvut näyttävät erittäin positiivisilta, tulee kentältä viestiä, että koronan myötä alalta hävisi paljon osaajia, joita nyt kaivattaisiin. Koronarajoitukset iskivät moniin toimijoihin luovilla aloilla rajusti, osin jopa pysäyttäen toiminnan, ja tämä vaikutti myös alan koulutusten kiinnostavuuteen negatiivisesti.

Toimialan kehittymisen näkökulmasta on tärkeää turvata osaavan työvoiman saatavuus alan houkuttelevuutta ja koulutusten kiinnostavuutta lisäämällä. Voisiko tässä olla oppilaitosten ja yritysten uusien yhteistyöavausten paikka?

Tiina Moisala
aluekehitysasiantuntija
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Hotelli Kimmel tähtää Itä-Suomen ykköstapahtumataloksi

Perinteikäs Original Sokos Hotel Kimmel avautui täydellisen uudistuksen jälkeen syyskuussa 2021. Hotelli tarjoaa nykyasussaan pohjoiskarjalaista vieraanvaraisuutta jopa tuhannen hengen seurueelle kerrallaan.

Pohjois-Karjalan Osuuskaupan matkailu- ja myyntijohtaja **Tiina Kanninen** on liekeissä Kimmelin uudesta alusta:

- Nyt tehdyllä uudistuksella tähtäämme koko Suomen merkittävimpien tapahtumatalojen joukkoon sekä halutuksi bisnesmatka- ja staycation-kohteeksi. Uudessa Kimmelissä elämyksellisyys, paikallisuus, luonto ja vieraanvaraisuus ovat vahvasti läsnä – juuri ne asiat, joita nykymatkailija arvostaa. Hotellin tarjoama pieni luksus on hyvä lisä kokemukseen, Kanninen toteaa.

Hotellin palvelut on suunniteltu niin, että tuhat henkeä voi kokousta tai juhlia paikan päällä. Erityisen ylpeä Kanninen on siitä, että hotellin tilat on mitoitettu niin, että 550 henkeä yöpyy, kokousta, ruokailee ja juhlii talossa joustavasti ilman järjestelytaukoja.

- Tällaisia taloja ei Suomessa montaa ole, jossa on mahdollisuus majoittaa näin iso seurue ja tarjota heille kokous, ruokailu ja iltatilaisuus kaikki eri tiloissa.

19 miljoonan investointi

Käytännössä hotelli riisuttiin betonille ja alettiin rakentaa uudelleen. Uudistuksen hintalappu oli 19 miljoonaa euroa.

- Toteutimme uudistuksen yhdessä paikallisten ja maakunnallisten kumppaneiden kanssa. Halusimme laittaa rahan

kiertämään maakunnassa. Jos osaamista tai tekniikkaa ei löytynyt omasta maakunnasta, teimme hankinnat paikallisen yrityksen kautta. Toimme todellakin elinvoimaa alueelle, yhteensä 323 henkilötyövuotta, Tiina Kanninen kertoo.

Koko uudistuksen suunnitteli **Jaakko Puro** Puroplan & Jaakko Puro Oy:stä.

Hotelli on itsessään brändi.

- Tämä on ollut monenlaisten tapahtumien näyttämö aina siitä lähtien, kun Urho Kaleva Kekkonen vihki talon käyttöön huhtikuussa 1977. Täällä on juhlitu sambakarnevaalit, karhunkaatajaiset, mitalijuhlat sekä isot ja pienet merkkipäivät, Kanninen toteaa.

Tapahtumat todeksi

Kimmelin hotellinjohtaja **Kaija-Riitta Uusitalon** mukaan tilat taipuvat monenlaisiin tapahtumiin.

- Kokoustiloja voi jakaa ja yhdistellä tarpeen mukaan. Valkokankailta ja isoilta liikuteltavilta näyttöiltä voi seurata samaa tai eri ohjelmaa eri tiloissa. Uuteen, 600 hengelle suunniteltuun Penttilä-saliin voi ajaa vaikka autolla sisään. Vastaavia tiloja ei ole koko Suomessa montaa.

Hotellissa on käynyt perinteisesti paljon yritysasiakkaita. Uusia mahdollisuuksia ovat esimerkiksi urheilu- ja kulttuuritapahtumat. Kun tehdään tarpeeksi isosti, saadaan houkuteltua väkeä myös oman maakunnan ulkopuolelta. Isosti tekemiseen antaa mahdollisuuden myös hotellin vieressä avautuva Sirkkan puisto. Puistossa voi järjestää jopa 7 000 hengen tilaisuuksia.

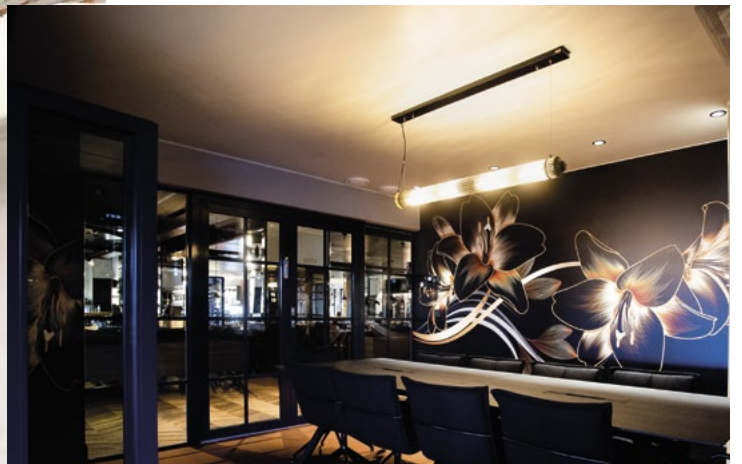
Tavoitteena tuplata matkailijamäärä

– Investoinnit matkailutarjonnan kehittämiseen ovat osa Pielisen altaan -matkailustrategiaamme, jonka tavoitteena on tuplata maakunnassa majoittuvien matkailijoiden määrä vuoteen 2030 mennessä. Visiömme mukaan Pohjois-Karjala on jatkossa yhä useammin vaihtoehto Lapille, kertoo PKO:n toimitusjohtaja **Juha Kivelä**.

Kivelän mukaan kaikessa uudisrakentamisessa ja yksiköiden uudistamisessa lähtökohtana on kestävä rakentaminen.

Huomioimme resurssitehokkuuden ja pyrimme aina rakennuttamaan pitkäikäisen sekä mahdollisimman vähän huoltoa ja korjausta tarvitsevan rakennuksen. Näin vastuullisuus on liikekiinteistöjemme sisäänrakennettu ominaisuus. Niin Kimmelissä kuin muissakin rakennusprojekteissamme pyrimme aina työllistämään pääsääntöisesti oman maakunnan urakoitsijoita.

PKO:n kaikilla neljällä hotellilla on Sustainable Travel Finland ja Green Key -tunnukset osoituksena kestävä matkailun eteen tehtävästä työstä.

Metsän talousluvut nousivat joka sektorilla

Metsätalouden ja puunkorjuun liikevaihto kasvoi viime vuonna 10,3 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna. Puun sahaus, höyläys ja kyllästys-toimialan liikevaihto lähti vuoden 2019 laskun jälkeen nousuun vuoden 2020 toisella puolikkaalla ja yhteensä kasvua kertyi 45,9 prosenttia vuonna 2021.

Tämän taustalla lienee rakentamisen ja erityisesti puurakentamisen lisääntyminen Euroopassa, mikä näkyy meillä puutavaran kysyntänä. Metsäbiotalouden liikevaihto kasvoi yhteensä 30,3 prosenttia vuodentakaisesta.

Näiden lukujen takana on isoja tapahtumia. Metsäbiotaloudessa tehtiin merkittävät investointipäätökset kahdesta uudesta biohiili-investoinnista:

Taaleri Oy:n perustama biohiilitehdas, Joensuun Biohiili Oy, nousee liikensuoralle Savon Voiman tontille. Tavoitteena on saada tuotanto käyntiin keuhalla 2023. Kyseessä on 20 miljoonan euron investointi. Tehdas tulee tarvitsemaan puunkuorta ja ensiharvennusrankaa 250 000 kuutiota vuodessa, ja tavoitteena on tuottaa biohiiltä 60 000 tonnia vuodessa.

Puustako Oy investoi Nurmekseen biohiiltämön, jonka tuotanto pyritään saamaan käyntiin jo alkukesästä. Raaka-aineena hiiltämö käyttää Ylä-Karjalan alueelta hankittavaa koivurankaa ja se tuottaa biohiiltä 6 000 tonnia vuodessa. Tämän investoinnin arvo on 6 miljoonaa euroa.

Kummankin laitoksen tuotanto tähtää teollisuuden fossiilisten raaka-aineiden korvaamiseen, esimerkiksi kivihiilen korvaaminen terästeollisuudessa.

Tuoreiden investointi uutisten lisäksi viime vuoden lopulla kerrottiin Binderholzin 40 miljoonan euron investoinnista Lieksan tehtaan jatkojaloituslaitoksiin ja UPM:n Joensuun vaneritehtaan tehdashalli-investoinnista.

Puurakentamisen lisääntymisen yhdessä biohiili-investointien tarvitseman raaka-aineen hankinnan kanssa odotetaan lisäävän kiinnostusta metsien hoitorästeihin eli nuorten metsien hoitoon ja harvennukseen.

Tämä tulee lisäämään liiketoimintaa myös metsätaloudessa.

EU:n Fit For 55 -ilmastopakettissa on paljon elementtejä, jotka tulevat vaikuttamaan meidän bioenergi-aamme, turvemaiden käyttöön sekä metsänhoitoon ja yleensäkin metsätalouteen. Paketin esityksillä on lähinnä kaikkia näitä rajoittava ja voimakkaasti vähentävä vaikutus, jos ne kaikki toteutuvat esitetyillä tavoilla. Näihin vaikuttaminen ja metsäbiotalouden kestävyden osoittaminen ovat tärkeitä tehtäviä tänä vuonna.

Ukrainan tilanne vaikuttaa metsätalouteen puun ja puuhakkeen Venäjältä tuonnin loppumisen kautta. Myös selvintuotantoon tullaan tarvitsemaan enemmän kotimaista tai alueellista ainespuuta.

Tämä tulee nostamaan puun hintaa. Hinnan rinnalle kysymykseksi nousee myös työvoiman saatavuus.

Sari Koivula

*metsä- ja ilmastoasiantuntija
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto*

+48,5 puun sahaus
+32,4 metsäbiotalous
+9,1 metsätalous

Kivi- ja kaivannaisalalla kahdenlaista kehitystä

Ukrainan kriisin seurauksena vihreän siirtymän toteutuminen nopeutuu huomattavasti ja metallimineraalien tarve tulee kasvamaan entisestään. Kriisin vaikutukset energiaindustriin ja EU:n energiapolitiikkaan ovat valtavat. Tuoreimpien GTK:n tekemien laskelmien mukaan fossiilittomaan energiaan siirtymiseen tarvitaan perinteisen kaivostöiden lisäksi uudenlaista mineraalien kiertämistä, jota pitäisi lisätä merkittävästi.

Ukrainan tilanteen seurauksena metallimineraalien markkinahinnat ovat nousseet, ja turbulenssi tulee todennäköisesti jatkuamaan. Epävarmassa tilanteessa omavaraisuus mineraalien ja kaivosteollisuuden tuotteiden osalta sekä huoltovarmuus ovat nousseet esille.

Maakunnan liikevaihtolukujen valossa kivenleikkaaminen ja muotoilu kasvoivat vuoden 2020 loppupuoliskoon nähden mukavasti, noin 17 %. Energian hinnannousu Euroopassa on lisännyt varaavien tulisijojen kysyntää ja se näkyy myös maakunnassa toimivien yritysten liiketoiminnassa. Ukrainan tilanne lisännee markkinakysyntää entisestään, kun EU-maat irrottavat Venäjältä tuodusta energiasta. Vienti kasvoikin lähes 18 % suhteessa vuoden 2020 vertailukohtaan ja tämän kehitystrendin ennakoidaan jatkuvan.

-7,4

Kaivostoiminta ja louhinta -toimialan liiketoiminta laski seitsemällä prosentilla edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Tilanteeseen vaikuttaa eniten Boliden Kylynlahden toimintojen asteittainen alasko. Jatkossa Pampalon kaivoksen täysimittainen tuotantovaihe nostanee alan liiketoimintalukuja.

Kaivannaisalan koulutuksen osalta on tapahtumassa mielenkiintoinen avaus. Riveria on kevään aikana käynnistämässä pilottia Training Mine -koulutuskokonaisuuden ympärille. Koulutuspilotti on tarkoitettu tukea maanalaisesta kaivostyön, rikastuksen, avolouhinnan ja maanalaisen kaivoksen toimintaa.

Yhtenä tavoitteena on solmia yhteistyösopimukset toimialan kansainvälisten yritysten kanssa operaattoridatan hyödyntämisestä operaattorikoulutuksessa sekä koulutussäilytöjen kehittämisessä.

Pilotti tarjoaa Riverialle hienon mahdollisuuden olla mukana alan kehityksen terävimmässä kärjessä. Tavoitteena on luoda pohjaa uuden aikakauden koulutukselle, jonka avulla alan toimijat voivat kehittää ja tehostaa omaa toimintaansa entisestään.

Maarit Siitonen

*elinkeino- ja innovaatioasiantuntija
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto*

Yritykset reagoivat nopeasti maailman muutoksiin

Yllättävät tilanteet Venäjän hyökkäyssodan seurauksena tekevät monista vanhoista toimintamalleista historiaa. On opittava uutta ja käytettävä kykyä ja voimavarat uudistumiseen. Suomessa ja erityisesti Pohjois-Karjalassa on totuttu elämään ja luomaan taidot muutokseen hankalissakin tilanteissa. Täällä sopeutuminen on ollut nopeaa ja aina on selvitty.

Kyky uskoa itseensä ja luovuus korostuu nykyisessä maailmantilanteessa. Voi hyvin olla, että vihreä siirtymä nopeutuu ja kestävä kehitys vahvistuu suurien energiahaasteiden edessä. Nämä trendit on nähtävissä erilaisissa maailmantaloutta kuvaavissa investointiraporteissa.

Maailman suurimpien kansantalouksien johtajat sanovat, että omavaraisuutta on lisättävä. Kiinassa riisikupin sisällön on jatkossa oltava kiinalaista viljaa. Yhdysvalloissa presidentti sanoo, että tulevaisuudessa lentokoneet ja laitteet valmistetaan amerikkalaisista raaka-aineesta amerikkalaisella osaamisella. Maailma on siirtymässä vapaa-kaupan ajasta yhä enemmän protektionismiin. Nykyinen tilanne ei ole hyväksi Suomelle, jonka menestys avoimena taloutena on perustunut vapaaseen ulkomaankauppaan. Paluuta vanhaan ei kuitenkaan ole tällä hetkellä näkyvissä.

Maaliskuun lopussa tehdyssä kauppakamarien jäsenkyselyssä 79 prosenttia kyselyyn vastanneista yrityksistä Pohjois-Karjalassa koki sodan ja pakottei-

den vaikuttavan liiketoimintaan kielteisesti. Tällä hetkellä komponenttien ja materiaalien saanti on suuri haaste. Niiden kallistumisen vaivaa 47,4 prosenttia ja toimitusvaikeudet haittasivat 37 prosenttia kyselyyn vastanneista alueen yrityksistä. Kustannuspaineet ovat juuri nyt kovia, eikä tuotantokustannuksien nousua voida helposti heti siirtää asiakkaille.

Pohjois-Karjalassa kyselyyn vastanneista yrityksistä 39,3 prosenttia arvioi kannattavuuden heikkenevän tänä vuonna ja 16,4 prosenttia arvioi sen paranevan. Maakunnan yrityksistä 34,4 prosenttia arvioi investointien vähenevän tänä vuonna ja 21 prosenttia arvioi niiden kasvavan.

Vaikka Venäjän-kaupan merkitys Pohjois-Karjalalle pieneni Krimin valtauksen jälkeen, oli se kuitenkin viime vuosina edelleen huomattava: lähes 100 miljoonaa euroa vuodessa. Karjalaiset ovat kauppakansaa ja yrityksissä on lähdetty ripeästi etsimään korvaavia markkinat tuotteille ja palveluille.

Nyt kun EU-rahoitus on avautunut yrityksille uuden ohjelmakauden myötä, on maakunnassa tehtävä konkreettisia toimia, jotta rahoitus saadaan ripeästi yritysten tueksi uudistumiseen ja uusien markkinoiden löytämiseen.

Antti Toivanen
toimitusjohtaja

Pohjois-Karjalan kauppakamari

Pohjois-Karjalan vienti kasvoi teollisuuden siivittämänä

Viime vuosi oli maakunnan elinkeinoelämälle vahvaa palautumisen ja kasvun aikaa. Tämä näkyi myös viennissä, jossa otettiin selkeä hyppäys koronapandemiovuoden 2020 jälkeen. Vahvaa kasvua oli etenkin sahatavaran ja puutuotteiden viennissä.

Pohjois-Karjalan viennin arvo vuonna 2021 oli noin 1,5 miljardia euroa ja kasvua edelliseen vuoteen oli 18 %. Viennin arvo oli myös selvästi suurempi kuin koronaa edeltävinä vuosina. Viennistä puolet suuntautui EU-maihin ja puolet EU:n ulkopuolelle.

Päätoimialoista selkeästi suurin viennin osa oli teollisuus lähes 1,4 miljardilla eurolla, seuraavina ammatillinen, tieteilinen ja tekninen toiminta (yli 70 milj. euroa) sekä tukku- ja vähittäiskauppa (34 milj. euroa).

Teollisuudessa järjestyksessä viisi suurinta toimialaa olivat koneiden ja laitteiden valmistus, paperin ja kartongin valmistus, sahatavaran ja puutuotteiden valmistus, metallituotteiden valmistus sekä kumi- ja muovituotteiden valmistus. Nämä viisi toimialaa vastasivat hiekan yli 65 % koko viennistä.

Teollisuudessa kasvua oli 20 % edelliseen vuoteen verrattuna. Selkeästi eniten kasvoi sahatavaran ja puutuotteiden valmistus, jossa kasvua oli 90 miljoonaa euroa kasvuprosentin ollessa 67 %. Vahvaa kasvua oli myös paperin ja kartongin valmistuksessa (kasvu 46 milj. euroa, 21 %), metallituotteiden valmistuksessa (28 milj. euroa, 23 %) ja kemian tuotteiden valmistuksessa (21 milj. euroa, 67 %).

Suurin teollisuustoimiala eli koneiden ja laitteiden valmistus kasvoi vajaa prosentin verran.

Vienti on keskittynyttä

Pohjois-Karjalassa kuten muuallakin Suomessa vienti keskittyy harvojen yritysten varaan. Noin 350 pk-yrityksen osuus viennistä oli 24 % eli 356 miljoonaa euroa.

Suurten yritysten (n. 35) osuus oli 1,14 mrd. euroa eli 76 %.

Viisi suurinta yritystä vastasi 57 % viennin arvosta ja yli 10 milj. euron arvosta vieviä yrityksiä oli alle 20.

Venäjän vienti työllistänyt tuhat henkeä

Tänä vuonna tuskin päästään samantyyppisiin kasvulukuihin kuin viime vuonna. Maailmantalouden ilmiöt, kuten korkotason ja inflaation nousu, komponenttipula sekä materiaali- ja energiahintojen nopea nousu vaikuttavat suhdanneodotuksiin.

Uusimpana epävarmuustekijänä on tietysti Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan.

Venäjän osuus pohjoiskarjalaisyritysten viennistä on ollut noin sadan miljoonan euron eli 8–10 prosentin luokkaa (koko maa n. 5 %). Venäjälle viennistä yli 70 % on ollut metalliteollisuuden koneita ja tuotteita.

Myös Venäjälle vienti on ollut keskittynyttä, 10 suurinta viejää vastaa 70–80 % viennistä. Venäjän vienti tarkoittaa noin tuhatta työpaikkaa, joten korvaavien markkinoiden löytäminen on tärkeää. Onneksi tällä hetkellä markkinoiden kysyntä on korkealla tasolla muillakin vientimarkkinoilla, mikä pehmentää markkinavaikutusta.

Reijo Vesakoivu
strategiapäällikkö
Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Julkaisija: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Päätöimittäjä: Sami Tolvanen

Graafinen suunnittelu ja taitto: Laura Jussila

Aineistojen käsittely, taulukot ja kuvat:
Kimmo Niiranen

Tilastoaineisto: Tilastokeskus,
Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Kuvat: Kimmo Niiranen kansi, Tovari Marketing s. 2, 20-21, 28-29, Jarno Artika s. 4, 8-9, Porokylän leipomo Oy s. 6-7, Kirike Oy s. 10-11, Tulikivi Oyj s. 13, Suvi SpooF s. 15 (ylä), KETI Oy s. 15 (ala), Unsplash s. 16, Annika Lius s. 16 (pienet), Johanna Kokkola/Karelia-amk s. 19, Mitja Piipponen s. 22, Ismo Pekkarinen s. 24-25, PKO s. 26-27, Premetec Productions Oy s. 30-31

Painatus: Grano

Painosmäärä: 1 100 kpl

Ilmestyminen: kaksi kertaa vuodessa

